

ELŐFIZETÉS

HELYBEN:

Egy évre 24 korona.
Egy hónap 2 korona.

VIDÉKEN:

Egy évre 28 korona.
Egy hónap 2 k. 40.

HÍRDETÉSEK:

4-betűs betű sor egyszer 20 fillér,
minden következőnél 16 fillér.

Nyitási betű sor 40 fillér.

ARADI KÖZLÖNY

POLITIKAI NAPILAP.

SZERKESZTŐSÉG:

Aradi és csanádi egyesült
vasutak palotájában.
TELEFON-SZÁM: 357.

KIADÓHIVATAL:

Aradi Nyomda Részvénytársaság.
József főherceg-ut 22. sz.
TELEFON-SZÁM: 151.

Arad, 1910.

FŐSZERKESZTŐ:
STAUBER JÓZSEF.

Szerda, október 26.

Mai számunk főbb közleményei:

Óvakodjunk a kolerától.
Az aradi kiállítás előkészítése.
A tereplovaglóverseny eredménye.
Sok ezer ember pusztulása.
Tökeemelés az Aradi Ipar és Népbanknál.
Az aradi verseny tanulságai.
Az elhagyott asszony boszúja.
Az új hadügyminiszter.
Tisza István — miniszter?
Úr! széthamsozok a trafikokban.
Önagysága gyűrűje.
Frizurák.
Férjhez menni...
Tarkaságok.

A fekete város.

Arad, október 25

A fővároshoz leghamarabb abban kezdünk hasonlítani, a mi kellemetlenség és átok Budapesten. Palotáink, szépségeink, üzleti forgalmunk, kulturánk, alkotó képességünk messze van még Budapestétől — még az arányok figyelembe vételével se lehet hasonlítani próbálni, — de egészen, arányok nélkül is Budapest mellé állhatunk a drágaság és a járványok állandósága tekintetében.

Mert Aradon nemcsak akkor van járvány, a mikor már a vészjeleket adja meg a városi hatóság. Őt esztendeje, a mikor Aradon a nagy, izgalmas heteket okozó tifusz volt, apróbb és nagyobb betegedések számával mindig köztünk van a tifusz. A mint hogy rövidebb fegyverszünetek kivételével állandónak mondható a guerilla-harc, a melyet a difteritisz

folytat az aradi gyerekoszobákban. Most is, a mikor a buzsaíki pusztát egészen megfertőzte a tifusz, a város területén is nagyobb számú tifuszesetről adnak hírt.

Járatosak vagyunk a járványok paragrafusaiiban s tudjuk, hogy valamelyik betegség hivatalosan csak akkor járvány, ha bizonyos rekordot ért el. Formai tekintetben is különbség van az egyik tifusz és a másik tifusz között. De már ha egy betegség oly hosszú idő óta szinte állandónak mondható, akkor ez egészen ahhoz az emberhez hasonlít, aki a vérbajból valamennyire kigyógyult ugyan, de állandón a testében hordja a betegség megmaradt csiráját, amely meg is nyilatkozik rajta s egyre készen tartja a veszedelmét, hogy a nyavalya teljes erővel fog kitörni.

Annyival inkább különös ez, mert talán egy város se hozott olyan áldozatot a közegészségügyi alkotásokért, mint Arad. A vidéki városok közül elsőnek csinálta meg a csatornázást és vízvezetékét, a fertőzés ellen való védekezésnek e két drága, de szükséges eszközt. S ezeknek és egyéb áldozatoknak ellenére a városnak nem lehet olyan hete, a mikor a járványoktól való félelem ne aggassza.

Elismerjük, hogy ez nem mulik a város egészségügyi közigazgatásán. A városi tisztiorvosai, jelenlegi főorvossal egyetemben a kötelességtudást messze fölülhaladó buzgalommal tesznek meg mindent a járványok elszigetelésére, csökkentésére.

Különös gondjuk van a piacnak, az élelmiszereknek ellenőrzésére, s ebben velük együtt lelkiismeretesen dolgozik e téren a rendőrség. Ha az ő minden buzgalma, erőfeszítése, erélyük mellett csak csonka eredményt tudnak elérni, ennek az a jele, hogy a kipusztíthatatlan járványcsírát mélyebben fekvő okok és körülmények tenyészítik.

A tisztiorvosoknak mindennapos, amugy is nagy elfoglaltsága nem enged időt, hogy szélesebb körű, az egész városra s annak minden életviszonyaira kiterjedő kutatásokat végezzenek annak kiderítésére, hogy a járványok örökös visszatérését mi okozza. A kutatás rendszerint kétfőre szokott kiterjedni: a vízre és a tejre. S ha se a vízben, se a tejben nincs hiba, akkor a járvánnyal szemben szinte tehetetlenül, megadással állunk meg s várjuk a menthetetlenül bekövetkezendőket.

Egy város lakóinak egészsége mindenestre drágább, hogysem ezt a tehetetlenséget természetes dolognak tartásuk. Módját kellene ejteni, — ha kell az országos közegészségügyi hatóságok, kiválóságok támogatásával, — hogy rendszeres, beható vizsgálat anyagává tegyék a várost, hogy a baj okát megállapítsák. S ha ez az orvosi konzilium kellő alapossággal, a tudománynak rendelkezésre álló eszközeivel végezi munkáját, bizonyára talál olyan rést, ahol eddig a járványok ellen való védekezést elmulasztottuk s ahol azt pótolni lehet.

Találkozás.

Írta: Dávid Ernő.

Endrey Dénes, a szőregyhidegkuti kerület újonnan megválasztott képviselője fáradtan vetette magát az elsőosztályú fülke piros bársony pamlagára. Kényelembe helyezkedett, szeméit lehunyta. Aludni próbált.

A kalauz halk, diszkrét kopogása zavarta fel; a következő percben szétnyílt az ajtó s a kalauz fontoskodó arccal belépett.

— Bocsanatot kérek, — szólott egyet köhintve — de a nagyságos ur meg fogja engedni, ha egy házaspárt még elhelyezek a fülkében.

Endrey morgott valamit a fogai között, aztán ásitva kihuzott a zsebéből egy újságot. Oda ült az ablak mellé és olvasni kezdett. Hirtelen erős parfüm illatát érezte, hallotta a férj köszönését. Endrey fel sem nézett, csak a fejével biccentett. A házaspár elhelyezkedett. Az asszony leült vele szemben, a férje meg az asszonya mellé. Endrey belétemetkezett az újságba, de nem tudott teljes figyelemmel olvasni, mert érezte magán az asszony tekintetét.

Egy fél óra telt el ilyen kellemetlen helyzetben. Aztán a férj kiment a folyosóra. Endrey akaratlanul utána nézett, miközben szeme végigaklott az asszony arcán.

— Hogyan, maga az Ilonka? — kiáltott a meglepődéstől dadogva, mikor a férj már kint volt.

A szép asszony kacéran mosolygott.

— Végre megismert — szólott gunyosan. — Igaz, hogy elég régen nem láttuk már egymást.

Ki tudja, talán egészen helyénvaló, ha meg sem ismert volna. Hisz valamikor... oly jól ismertük egymást.

— Ne bolygassuk a múltat, Ilonka. Manapság mindenki a jelennek él és nem törődik a jövővel!

— De nekem oly szép, oly édes a múlt és olyan sűrű a jelen.

— A múlt mindig szép! De Ilonka, a jövő...?

— A jövő a maga bizonytalanságával kétségbeesíti az embert.

— Lásd Ilonka, maga mégis férjhez ment, pedig hogy esküdözött, hogy nem lesz a más ember felesége. Milyen szenvedélyesen fogadta meg és én milyen boldog voltam abban a pillanatban. Nézze, én megtartottam azt, amit tulajdonképpen meg sem ígértem.

Az asszony sokáig hallgatott, aztán megszólalt.

— Miért nem vett el akkor, mikor nyomorzó ügyvédjelölt volt, miért nem tudott megérteni akkor, mikor még a szeretője is lettem volna.

— Nem akartam mindkettőnket boldogtalanná tenni, nem akartam...

— Maga Dénes sohasem szeretett engem, különben nem beszélne így. Ha uralkodók lennének minden földi hatalomról, ha szerető, engedelmes gyerekek magukra veszik a szülők átkát, akkor én megérdemeltem volna, hogy nyomorogjunk.

— Ahol nyomor van, nincsen szerlem. A nyomor pedig általában állandóbb, mint a szerlem.

— De csak ott, ahol nyomor van, található önfeláldozó szerelem.

— Engedjen meg egy bókot Ilonka, de mióta asszony, idealizmusa végnélküli s az érvelése pompás.

— Mindenesetre kellemesen érint ezt éppen magától hallani. De minthogy maga kifogyott az érvekből, megadja magát!

— Nem — és nem! Van még érvem. Ilonka, maga elfelejtette az óvatosságot.

— Az óvatosság? Mi az óvatosság? Butaságba öltözött gyávaság.

— Szóval...

— Vezye annak, aminek akarja.

— Mindketten elhalgattak. Időközben belép a férj. Endrey újból újságot olvas. A vonat egykedvűen zakatol tovább.

Újabb félóra után ismét kimegy a férj. Endreyt a dolog nagyon meglepi. Az asszony pedig unott arccal kibámul az ablakon.

— Ilonka, kadi újból Endrey — maga az imént szerelemről beszélt. Oly édes szó ez a maga ajkán, esküszöm, hogy e szót csak magától hallottam.

Az asszony felkacagott.

— Ilonka! Azt hiszem maga csak tettetett magát és nem vak. Szeretem. Szeretem ugyanazon tisztességes szerelemmel, mint egykor. Ne nézzen rám olyan baragosan a kék szemével. Meghazudolja önö magát, maga is szeret!

— Nem tagadom, szeretem. De szerelmeink, utaink különböznek. Én szeretem, mint az elérhetetlen álomképet, mint életem egyetlen szerel-

Ezzel a figyelmeztetésünkkel nem akartuk a közönség aggodalmát és rémületét fokozni. De ép a közönség között hangzó panaszok igazolják, hogy az állapotot — ha még katasztrófálisnak nem is lehet tekinteni és ha hivatalosan nincs is „járványjellege”, nem szabad természetesen tekinteni. S ha a közönséget meg akarjuk nyugtatni, nem választhatjuk se a cáfolás, se az elhallgatás eszközét, hanem a megnyugtatósnak egyedül elfogadható módját kell követelnünk: a mielőbbi energikus és céltudatos cselekvést.

A képviselőház holnapi ülése. Budapestről jelentik: A képviselőház holnap délelőtti tíz órakor ülést tart. Ezen az ülésen fogja beterjesztetni Lukács László pénzügyminiszter az 1911. évi állami költségvetésről szóló javaslatot. Ennek kapcsán elmondja a pénzügyminiszter beszámolóját is. Ugy a budget, mint az beszámoló iránt rendkívül nagy érdeklődés nyilvánul. Az országot idestova egy esztendő óta indémintással kormányozzák, azért új dolgokat nem lehetett pénzügyi téren sem létesíteni. Arra volt kényszerítve a kormány, hogy a régi költségvetés keretei között mozogjon. Az új költségvetéstől vár a politikai világ felvilágosítást a kormány terveiről és különösen arról, hogy a több oldalról tett költséges ígéretek beváltása mellett hogyan biztosítja az egyensúlyt. Eppen ilyen általános érdeklődés követi Lukács beszámolóját is. A pénzügyminiszter ugyanis ez alkalommal nemcsak a költségvetés adatait fogja csoportosítani, hanem ki fog terjeszkedni az összes nagy pénzügyi kérdésekre is. Teljes részletességgel fogja ismertetni a nagy állami kölcsön ügyét és történetét. Fejtégetései során válaszolni fog a miniszter a kölcsön ügyében benyújtott interpellációkra is.

Éj el jelentik: A képviselőház holnapi ülése során az elnök meg fog emlékezni a három horvát delegációs képviselő ügyében tett intézkedésekről is. A bizottságok közül a pénzügyi és közlekedésügyi bizottság terjeszti be jelentését, amelyben néhány helyi érdekű vasút ügye szerepel. Lukács László beterjeszti a

költségvetést és elmondja beszámolóját, majd Batthyány Tivadar gróf a húsdarugaság ügyében fog interpellálni. A holnapi ülés után a képviselőház a delegációk befejezéséig, tehát november 18–14-ig nem tart ülést.

Óvakodjunk a kolerától.

— A belügyminiszter újabb rendelete Arad-megyéhez.

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Arad, október 25.

A legveszedelmesebb járvány, a kolera, még mindig veszélyezteteti Magyarországot lakosságát. Hogy a veszedelem még nem múlt el a fejünk felől, azt bizonyítja a belügyminiszternek ma Aradmegyéhez intézett következő nagyfotosságu rendelete:

Bár hazánkban a kolera-járvány ezidőig szinte jelentéktelenül enyhült, mégsem múlt el a veszélye annak, hogy a kolera oly helyeken és oly körülmények között, ahol a megelőzésére alkalmas intézkedések elhanyagoltatnak, kiújul, illetőleg tovább terjed.

Felhivom tehát, hogy törvényhatósága területén az egészségügyi viszonyokat éber figyelemmel kísérje és szükség esetére a már korábban kibocsátott rendeletekben és utasításokban foglaltakon kívül a következők szigorú fogantatását is rendelje el:

1. Az idei kolera-járvány folyamán is sok helyen tapasztalták, hogy népünk még most is idegenkedik attól a hatósági rendelkezéstől, hogy a kolera beteget bejelentse, a járványkórházba szállíttassa és ott ápolttassa, sőt minden szigorú rendelkezés dacára betegeit titokban tartani törekedik. Minthogy a betegek eltitkolása a járvány leküzdésére fordított tevékenység sikerét megghiúsítja, minden rendelkezésre álló eszközzel és a legszigorúbb rendszabályokkal arra kell törekedni, hogy a betegek eltitkolása megakadályoztassék. E célra jól szervezett, rendszeres vizsgálat szükséges. A községeket terjedelmük és lakossághoz képest megfelelő számú kerületekre kell felosztani és minden kerületben egy vagy több olyan egyénet kell megbízni a betegek felkutatásával, akik iránt a lakosság bizalommal viseltetik és

akiknek lelkiismeretes eljárásában a hatóság is megbízhat.

Ezeket a megbízottakat naponként kétszer, reggel és este végzendő vizsgálatokban, a menyben szükségesnek mutatkozik, a csendőrség is támogatassa. A vizsgálatokat házról-házra járva kell fogatósítani és a szükséges nyilvánterületek alapján, minden vizsgálat alkalmával a ház nép minden tagjának hollétéről és hollétéről meggyőződést kell szerezni és az eredményről a községi előjáróságnak minden vizsgálat után azonnal jelentést kell tenni. A házi vizsgálatok alkalmával az eljáró községi lakossággal szemben kimélettel és tapintattal járjanak el, mégis gondja legyen a hatóságnak arra, hogy betegek eltitkolását tiltó, mázó rendelkezések áthágól azonnal a legszigorúabban megbüntettessenek. (1876. évi XIV. tc. 30. és 7 §) és hogy a házi vizsgálatok végzésével szemben tanúsított minden, legcsekélyebb ellentállás is már csúrájában elfojassék. A naponkénti házi vizsgálatokat a fertőzött községekben mindaddig erőiesen folytatni kell, míg az illetékes elsőfoku egészségügyi hatóság a járványt teljesen megszüntetnek és ezzel a további vizsgálatok végzését szükségtelenné nem nyilvánítja. Azon nem várt esetben pedig, ha a lakosság köréből a most jelzett megbízást önként senki vállalni nem akarja, erről a további intézkedések megkezdése végett hozzám azonnal jelentés lesz teendő.

2. Nehogy oly vidékekről, ahol kolera megbetegedések fordultak elő, a nyári mezői munkákra felfogadott és az ősz beálltával állandó teli lakóhelyükre visszatérő idegen munkások a betegséget lakóhelyükre hurcolják, elrendelem, hogy mindazon községekben, amelyekben kolera fordult elő, az idegen munkások távozásuk előtt orvosral megvizsgáltassanak és csak azon esetben bocsátassanak utra, ha kolera való gyanúra semmiféle jele nem mutatkozik.

Azon esetben, ha annak gyanúja merülne fel, hogy e munkások koleraiban szenvedő beteggel, vagy ily betegek környezetével érintkezésben állottak, a távozó munkásoknak vielt ruhamentőt s mindazon ragályfogó tárgyakat, amelyeket magukkal vinni szándékoznak, alaposan fertőtleníteni kell.

A kolera fertőzött község előjárósága az illető munkaadó, vagy megbízottja részéről bemondandó adatok alapján az onnan állandó lakóhelyükre visszatérő munkások elindulását és utazásuk végcélját az illető elsőfoku egészségügyi hatóság tudomására hozni köteles.

Az elsőfoku egészségügyi hatóság gondoskodjék arról, hogy a hazatérő munkások érkezéséről azon illetékes elsőfoku egészségügyi hatóság, amelynek területére az illetők hazatérnek, idején értesüljön. Ez értesítés alapján az illető elsőfoku egészségügyi hatóság a hazatérő munkásokat orvosral vizsgáltassa meg és a szükséghez képest a munkásoknak öt napon át való megfigyeléséről gondoskodjék. Ha pedig az ekként bejelentettekkel szemben a munkások nem a bejelentett számban érkeztek volna meg, a hiányzó hollétének kinyomoztatása iránt intézkedjék.

3. Minthogy Oroszországban a kolera még mindig mutatkozik, nehogy az ország némely vidékeiről Oroszországba munkára elszegődött és a tél beálltával hazatérő munkások a betegséget behurcolják, elrendelem, hogy már most szerezzen a Cím tájékoztatást arról, hogy mely községből és hány olyan munkás távozott Oroszországba — annak mely részébe munkába — akiknek hazajövele várható és intézkedjék az iránt, hogy az illető község az ily munkások hazatérését azonnal jelentse, az elsőfoku egészségügyi hatóság pedig gondoskodjék arról

mét, olyan imádattal, amelyre nagyanya koromban is pirulás nélkül gondolhatok, olyan szerelemmel, mely csak lemondást ismer.

— Ne tegye Ilonka az életemet elviselhetetlenné. Mondja: nem szeretem, gyűlölöm, utálom; de megmaradt a remény arra, hogy meghódítom. Szeressen, szeressünk, ne nézzon társadalmi törvényeket, ostoba szokásokat, előítéleteket.

— Ne felejtse el Dénes, hogy magát állása, hivatala a társadalom bizalmának szolgáltatta ki; engemet asszonyi mivoltom a társadalom nyelvének. A társadalommal mi nem tudnánk szembe szállni.

— Hát megérdemli az önző társadalom a mi boldogtalanságunkat?

— Miért boldogtalanság? Hogy nem lehet az enyém, akit szeretek! Ha mindent elérnénk, nem lennénk vágyak, s az élet nem érne egy hajtófát sem.

— Azért élünk, hogy szeressünk.

— Maguk férfiak csak egyféle szeretmet ismernek — a szeretkezést. A mámor rövid ideig tartó, aztán leggyakrabban kiábrándulás, megadás a vége. Én egész életemen szeretni fogom, talán csak azért, mert — sohasem lehet az enyém. Maguk csak azt szeretik, amit elérhetnek.

— Ilonka, ha minden áron ragaszkodik a társadalmi előítéletekhez, hát — azoknak is eleget tehetünk.

— Nem, Dénes. Hovagondol? Nem tudnék elválni az uramtól. Miért voltunk akkor vakok. Legyünk boldogan boldogtalanok, szeressünk, de — ne reméljünk!

Az utolsó mondatnál belépett a férj. Nem volt menekvés, Dénes felállt, hogy bemutatassa magát, de a másik szeliden lenyomta a pamlagra.

— Nevem Szigeti Iván — szól könnyedén — földbirtokos vagyok. Ismerem önt, nőm még a mézeshegyekben vallotta be, hogy egyedül csak önt szereti. Rögtön megismertem, ahogy bejöttem. Feleségem nem tudja, hogy önt személyesen ismerem még a követválasztásról, hát gyanútlanul jött be a fülkébe. Szándékosan hagytam magunkat egyedül, hogy alkalmat adjak a találkozásra. Uram, én tudtom nélkül tettem magukat boldogtalanná. Én ugyan indítványoztam a feleségemnek, hogy váljunk el, de ő hallani sem akart róla, mert én szeretem úgy, mint ön!

Dénes elbámult ennyi önzetlen szókimondásra. Hamarjába rendbe sem tudta szedni a gondolatait. Csak mikor Szigeti mosolygva kínálta meg szivarral, jött kisse magához.

— Szigeti Iván, én elakartam csábitani a feleséget.

— Tudom — volt az egyszerű, de határozott válasz.

Többet már nem szóltak az egész uton. Dénes csak arra emlékezett, hogy valami kis állomáson az asszony ura karjába fogódzva szállt le a vonatról, ő pedig az ablak mellett állva bámult utánuk.

... Aztán behunyta szemekkel, színes fantáziával álmodozott — a karrierjéről!

hogy a hazatértek azonnal orvossal vizsgáltatásnak meg és ha szükséges, öt napig orvosi megfigyelés alatt legyenek.

4. Minthogy a Duna mellékfolyóin a Dunára leereszkedő tutajosok, ha kolerával fertőzött helyen fordultak meg, kiszállításuk alkalmával a kolerát elhurcolhatják, elrendelem, hogy a tutajokon levő személyeknek partraszállása csupán orvosi vizsgálat alapján engedtessek meg, és velük szemben kiszállításuk alkalmával a f. é. szeptember hó 19-én 133661. sz. itteni körrendelet 4-ik pontjában foglalt rendelkezés (öt napon át megfigyelés) foganatosíttassék. Ha pedig a kiszállt tutajosok hazatérni szándékoznak, erről azon illetékes elsőfoku egészségügyi hatóság, a melynek területére a tutajosok visszatérnek, az illeték érkezésének, nevének és tartózkodási helyének közlésével, idejekorán értesítendő. Amennyiben a hazatérő tutajosok fertőzött helyen is megfordultak volna, hazaérkezésük alkalmával orvossal kell őket megvizsgáltatni és a szükséges képest öt napig megfigyelni.

5. Miután a folyammenti községekben helyenként kompok közvetítésével is sűrűn érintkezik a lakosság, szükséges, hogy fertőzött községekben a kompon való közlekedés egészségügyi felügyelet alá helyeztessék. E végből a fertőzött községekben a komp állomásokra őrt kell állítani, a kinek az lesz a feladata, hogy a fertőzött községekre elrendelt zárlat foganatosítására és arra is felügyeljen, hogy a kompon koleragyanus betegek ne szállítsanak a tulsó partra.

Az aradi kiállítás előkészítése.

— Vitaest az Aradi Kereskedők Körében. —

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Arad, október 25.

Egyszerű vitaestélyből komoly, nagyjelentőségű mozgalmat alapozó értekezlet fejlődött ki ma este az Aradi Kereskedők Köre helyiségében. A vitaest tárgya az Aradon rendezendő kiállítás terve volt és ez a már-már elalvóban levő eszme oly érdeklődésre talált, a mely talán rövid idő múlva a legkomolyabb kezdeményezéshez fog vezetni.

A vitaestélyt, amelyen a nagyszámu kereskedőkön kívül az aradi ipartestület vezetőse és számos tagja is résztvett, Hegyi Albert, az Aradi Kereskedők Köre alnöke nyitotta meg, aki ismertette a tárgy jelentőségét és felkérte Varjassy Lajos dr. kereskedelmi és iparkamarai tükárt, hogy a vitát bevezető előadást tartsa meg.

Varjassy Lajos dr. a kiállítások gazdasági jelentőségét és az e körül kialakult véleményeket ismertette. Majd színes visszapillantást vetett a világ legrégibb kiállításaira, a XVII. században rendezett nürnbergi kiállítástól kezdve. Megemlékezett Magyarországon nevezetesebb kiállításairól, a azok eredményéről. Szólt a legutóbbi két nagy kiállítás, a brüsszeli világkiállítás és a bécsi vadászati kiállítás nevezetesebb mozzanatairól. Ismertette az Aradon 1890-ben rendezett kiállítás részleteit és végül rátért azokra a lépésekre, amelyek az aradi kereskedelmi és iparkamarából indultak ki, annak érdekében, hogy a vasutak megnyitásával kapcsolatosan az Óvár téren kiállítást rendezzenek s amely terv a politikai események miatt nem valósulhatott meg. Megemlítette, hogy Temesvár is foglalkozik hasonló tervvel, amelyet 1916-ra akar megvalósítani. A világnak — ugymond — három kérdést kell eldönteni: ha rendeztetnék kiállítás, országos legyen-e az, vagy pedig kerületi, hol és mikor legyen a kiállítás és hogy ki bizas-sék meg annak rendezésével.

Reinhart Gyula hosszabb, érdekes felvilágosításban azt hangoztatta, hogy mindama nehézségek ellenére, amelyek ily tervnél felmerülnek, a ama tapasztalatok utá, amelyek egyre jobban visszatartják az iparosokat a kiállításon való részvétel áldozataitól, a kiállítás rendezésétől nem szabad visszariadni. Erre rendkívül kedvező alkalomnak tartja a vesztőhelyen építendő vértanu-mauzoleum felavatását, amely mindenestre idevonzza az ország nagyrésztét. Maga részéről kerületi kiállítást tartana helyesnek, egyrészt mert a legutóbbi, pécsi országos kiállítás is csak annyiban volt országos, hogy a pécsi és vidéki iparosokon kívül budapesti kiállítók vettek részt; másrészt kár lenne azért hozni nagy áldozatot, hogy az aradi ipar legerősebb konkurrensait, a fővárosiakat lehozzák, akik a kiállításon többet is mutathatnának. A kiállítás rendezésére nézve ép a legutóbbi aradi kiállítás tapasztalatait idézve, csak annyit jegyez meg, hogy azt ne a hatóságok rendezzék, amelyek bürokratizmusa rendkívül sok kárt okozhat.

Kasza Géza, az aradi ipartestület titkára hosszabb idő óta foglalkozik az aradi kiállítás tervével s e tekintetben módja volt a legilletékesebb szakemberek véleményét és tapasztalatait hallani. A kiállítás sikerének egyik biztosítékát abban látja, ha védnökül egy kiváló személyt lehetne megnyerni. Azt hiszi, hogy sikerülne ezt a tisztséget József főherceggel, mint aradmegyei birtokossal elfogadtatni. De ép ennek érdekében azt látja jónak, ha a kiállítás nemcsak ipari, hanem egyben mezőgazdasági is lenne. A kiállítás idejének megállapításánál figyelembe kell venni azt is, hogy nemcsak Temesvár készül kiállítást rendezni, hanem Szeged is, amelynek polgármestere, az ő értesülése szerint, már is lépéseket tett aziránt, hogy Szegeden 1914-ben kiállítás rendeztessék.

Kneffel Lajos szintén szükségesnek tartja a kiállítást s ennek helyeül legalkalmasabbnak az Óvárteret látja, amelynek rendezését a város ezzel megoldhatja.

Ifj. Czeiler István a kiállítást összekötné a hazai iparcikkeknek mintagyűjteményével, a melyet állandóvá lehetne tenni, körülbelül olyan intézmény formájában, mint ahogy azt Pozsonyban megvalósították.

A vitához még Magyar Ferenc, Kerpel Izó, Gedeon János, Millig Mátyás, Mencer Jakab, Bérczi Pál, Hönig Ottó és mások felvételére szolgáltattak érdekes anyagot. Majd Varjassy Lajos dr. a zárazóban reflektált az egyes felszólalásokra, amelyek mind meggyeznek abban, hogy kerületi kiállítás rendeztessék, ipari és mezőgazdasági legyen, lehetőleg 1913-ban az Óvár téren és hogy azt az aradi kereskedelmi és iparkamara kezdeményezze. A kamara, ugymond, bizonyára örömmel vállalja ezt a megbízást, de egy darabig ne várjanak a kamarától lépéseket, mert a kamara ezidő-szerint szülősi fájdalmak előtt áll (derűtség), s amíg ezeken át nem esik, nem foghat érdemleges munkához.

Végül a Kör nevében Meer Ármán köszönte meg az előadónak fáradozását, amelyet a vitaest jelentős tárgyának szentelt.

A készfizetések. Budapestről jelentik: Wimmer dr. osztályfőnök és Than miniszteri tanácsos, az osztrák kormány pénzügyi szakelőadói ma reggel Budapestre érkeztek. Az osztrák megbízottak ma délután négy órakor a pénzügyminiszteriumban Papp Elek és Teleszky János államtükárokkal folytatták a készfizetések felvételére vonatkozó tárgyalásokat.

Tőkeemelés

az Aradi Ipar és Népbanknál.

— 3125 darab új részvény. —

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Arad, október 25.

Arad város gazdasági fellendüléséről csak úgy adhatunk igazságos és a tényeknek megfelelő képet, ha az öröndetes jelenség valóságos okait tárjuk a szemlélő elé. Bonyolult gépezet egy város élete, melynek mozgató erői sokszor rejtve húzódnak meg. Azt azonban mindenki tudja, mikép az aradi pénzügyintézetek érdeme, hogy itt a gazdasági, forgalmi érhálózatban egészséges és friss vér kering. Az utolsó esztendő nagy átváltozásai során a pénzügyintézetek szakítottak azzal az elvvel, hogy ők csak összegyűjtsék, gazdasági rezervek legyenek. Kezükbe vették a kezdeményezést, ők maguk állottak a gazdasági intézményeket megteremtő mozgalmak vezetőinek első soraiba.

Néhány esztendeje csak ennek és ezt a rövid időt a város szempontjából igen röviden használta fel az Ipar- és Népbank is. Nemcsak a saját üzletmenetét emelte oly nivóra, melyre méltán büszke lehet, hanem ipari és kereskedelmi alkotások kezdeményezésével, segítségével szerezte meg azt a nagy bizalmat a közönség legszélesebb rétegeinél, mely lehetővé teszi, hogy újabb pénzügyi tranzakcióit a legszebb eredmény reményével kezdje meg.

A bank igazgató-választmánya ugyanis ma délután tartott ülésén elhatározta, hogy részvénytőkét két millió kétszázötvenezer koronáról három millió ötszáz ezer koronára emeli. Ezt a határozatot is az a szempont szülte meg, hogy az aradi tőkének adassék alkalom itt helyben gyümölcsözőleg a város gazdasági életének használni. A bank egyik nagyreményű alkotása, az Aradi Termény és Áruraktár részvénytársaság megkezdte működését és a számítások szerint több millió koronára lesz szüksége. Igen fényes hazai és külföldi ajánlatokkal rendelkezik a bank; az ajánlatok lehetővé tennék a szükséges anyagi-eszközök előteremtését. Az igazgatóságot az az elv vezeti, hogy az aradi pénzügynek kell alkalmat nyújtani arra, hogy pénzügyi prosperitásra hivatott vállalkozásban gyümölcsözőtasse.

Ezen kívül még az az öröndetes jelenség is indoklást teszi a tőkeemelésért, hogy a bank különböző üzletágai az év folyamán nagy mértékű emelkedést mutatnak. Ennek illusztrálására megemlítjük, hogy a váltótárca 1910. január elsejétől egy millió nyolcszáznegyvenöt ezer koronával nagyobb forgalmat ért el a tavalyinál, a lombard kölcsönök álladéka 425 ezer, a törlesztéses kölcsönök 154 ezer és végül a takarékpénztár összege 798 ezer korona szaporulattal hét és fél millió koronára emelkedett.

Az intézet egész vezetőségét megillető elismerés mellett rá kell mutatnunk Hehs Béla vezérigazgatónak érdemeire, akinek ernyedetlen és céltudatos munkássága éppen abban tükröződik vissza, hogy a közönség osztatlan bizalommal fordul a vezetésére bizott bankhoz.

A tőkeemelés módjait illetőleg úgy határozott az igazgatóság, hogy háromezerszázhuszonöt (3125) darab új részvényt bocsát ki ötszáz korona kibocsátási árában. Ezen művelet által a részvénytőke, mint említettük, három és fél millió koronára emelkedik, a tartalékalapok pedig elérik az egymillió négyszáz ezer koronát. Minden két régi részvény tulajdonosa igényt tarthat egy ujra. A befizetés két részletben történik. Az első, 250 koronás részlet december 15-ig, a második január 31-ig fizetendő be a bank pénztáránál. Ezen új részvények tulajdo-

nosai 1911. január 1-től kezdve az ütszeteredményben, valamint a részvényeseket megillető összes jogokban a régi részvényesekkel egyenlően részesednek.

Sok ezer ember pusztulása.

— Romboló viharok Olaszországban. —

Távíráti tudósítás.

Arad, október 25.

Magyarországon a nyár folyamán többször megismétlődött katasztrófák történtek most Olaszország területén. Istenítélet volt a Tyrrhaeni-tenger mentén, olyan felhőszakadás és orkán, hogy pusztulás járt nyomában 50.000 négyzetkilométer területen. A római lapok tegnap este különkiadást rendeztek a katasztrófa miatt.

Az első hivatalos jelentések úgy szólnak, hogy Salernóban 200 emberélet veszett oda, pedig a szerencsétlenség mérsékletlenül nagyobb volt. Casa Miciola polgármestere táviratozta, hogy a város majdnem a földdel lett egyenlő. Ischiában és Foliában ezernél több a halott. A felhőszakadás még most sem múlt el. Mész-sze vidéken hömpölyög az árvíz.

Nápolyban a szennyves viz elöntötte a mélyebben fekvő kerületeket. Nápoly olyan, mintha földrengés dult volna. Az orkán letépte a kéményeket, házak fedeleit lesodorta. Sok telfonvezeték el van szakítva. Mikor legjobban tombolt a vihar, villám csapott le a királyi palotával szemközti levő műcsarnok kiállítási épületére és lángba borult az egész palota. Kivonult a város egész tűzvérsége, de olyan erős szél dühögött, hogy oltásról szó sem lehetett. Híres mesterek, köztük Palissi és Moralli nagybecsű festményei pusztultak el.

Fontanelleben a vásárosműcsarnok nagy füves teteje bedőlt. Amalfiban minden ház viz alatt van. Sorrento gyönyörű fürdőhely romhalmaz. Prosida szigetéről az utolsó távirat azt jelentette, hogy Casa Miciola, Ischia és más helységei elpusztultak. A beomlott házak romjai alatt sok halottat lehet. A nép a hegyek közé menekült.

A Depomeo-vulkánról hömpölyögve zúdult az ár és a hegyek alján fekvő falvakat elmosással fenyegeti. Casa Miciolából alig maradt fenn néhány ház. Nagyobb pusztulás, mint volt 1883-ban a nagy földrengés idején.

Nápoly. A katasztrófa 23-án éjjel történt. Ischia szigetéről jelentik, hogy Casa Miciolát elpusztította a forgószél. A nápolyi prefektus orvosokat küldött a veszedelem színhelyére. Nyomában összeült a minisztertanács és a kormány műszaki csapatokat, torpedónaszádokat indított el Ischia szigetére. Nem lehet tudni, hogy hány emberélet veszett el Casa Miciolában.

A nápolyi öböl mentén mindenütt nagy a pusztulás. A vasútvonal Salerno és Eboli között 500 méter távolságban el van mosva. Terroglo közég eltűnt a víz alatt. Amalfi dűszölőtermése tönkrement. Terre del Greco környékére az ár a Veuvról annyi iszapot zúdított, hogy minden déligyümölcsös kertet magasan elborított. A nép inségbe fog jutni.

Sok millió lira az anyagi kár a nápolyi öböl mentén elterülő községekben.

Róma. A Stefani-ügynökség jelenti Casa Miciolából: Ma délelőtt 10 és 11 óra közt a magaslatokról óriási víztömegek zúdultak a városra, a meyer elpusztították Kita városrészt. Az áradatban 9 ember pusztult el. A fürdőtelepek és az ezekkel szomszédos házak szintén elpusztultak. Épp így nagy a pusztulás a San Severino Umberto városrészben is.

Róma. Sacchi közmunkügyi miniszter tegnap este Salernóba, Leonardi ellentengernagy, tengerészeti miniszter pedig Casa Miciolába utazott. Éjszaka az Urania és a Marc Antonio hadihajó, továbbá a Colonna szállítóhajó és még egy pár hajó műszaki katonákkal, élelmiszerekkel, fegyverekkel és orvosokkal, valamint a Vörös Kereszt egylet egy különítményével Casa Miciolába indulnak.

Rómából jelentik: A lapok külön kiadásban jelentek meg, amelyek híradása szerint a szerencsétlenségről közölt első hírek tulzattak voltak. A lapokban el van terjedve az a hír, hogy Cattara községben körülbelül kétszáz ember pusztult el. Eddig tízezer hullát hoztak ki a romok közül.

A tereplovaglő verseny eredménye.

— Kondíció vizsgálat és díjiosztás. —

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Arad, október 25.

Az aradi tereplovaglő versenynek ma délelőtt voltak az utolsó aktusai díszes közönség jelenlétében. Reggel kilenc órakor a versenypályán tartották meg a kondíció vizsgálatot, utána pedig a díjak kiosztását. Érdekes, hogy a kondíció díjak elosztását a verseny győztese, Thomka Zoltán százados nyerte és egyáltalán a díjat nyert versenyzők lovai általában a jobb kondícióban voltak, mint a nyeresztes versenyzőkéi. Az óriási strapa azonban minden lovon meglátszik és azon sincs mit oszálkozni, hogy ma reggel a versenyben résztvevő lovak közül kilenc kimúlt.

A kondíció vizsgálatról és díjiosztásról tudósításunk a következő:

Ma reggel kilenc órakor a versenybírószék tagjai és a versenyzők megjelentek a pályán, hogy a kondíció vizsgálatot elvégezzék. Egymásután vezették a zsűri elé az életben maradt lovakat és a versenybírószék sorra megvizsgálta azokat. A három kondíció díjat, öt száz, háromszáz és kétszáz koronát: Thomka Zoltán százados, Liposy Márton főhadnagy és Baselli Gyula báró százados nyerték saját lovaikkal.

A kondíció vizsgálat után Persa Péter, a lovaregylet ügybuzgó, agilis titkára kiosztotta a díjakat. E szerint a tereplovaglő verseny nyeresztes és a tiszteletdíjak szétosztásának hiteles eredménye a következő:

1. Thomka Zoltán 3. honvédhuszár százados — „Gion” (saját tulajdona) — 1 ó. 53 p. 3 mp. Megnyerte a 4000 K és díjat, továbbá József főherceg tiszteletdíját és az első kondíció díjat.

2. Sibrik Sándor 7. honvédhuszár főhadnagy — „Kishama” (tulajdonos: Makay Gyula százados) — 1 ó. 58 p. 47 mp. Megnyerte az 1200 K és díjat és Frigyes főherceg tiszteletdíját.

3. Szuhorits György 12. császár és kir. huszárfőhadnagy — „Csasimir” (tulajdonos: Matskassy Ferenc alezredes) 2 ó. 5 mp. Megnyerte a 800 K és díjat és a lovaregylet aranyserlegét.

4. Filkai Ferenc 9. honvédhuszár százados — „Dóra” (tulajdonos: — Bacskák Pál) 700 K és a tiszti lovaregylet tiszteletdíja.

5. Liposy Márton 6. császár és kir. huszár főhadnagy — „Góliath” (kiosztási tulajdon) — 600 K és Arad és vidék hőgyei tiszteletdíja, továbbá a kondíció verseny harmadik díja.

6. Fanta Géza 7. császár és kir. huszár százados — „Rabla” (tulajdonos: Baich Páter) 500 kor. és a Magyar Lovaregylet második díja.

7. Womacka Leonidász 5. uánus főhadnagy — „Fedora” (saját tulajdona) 400 K és az OMGE tiszteletdíja.

8. Schmitt Pál 7. honvédhuszár hadnagy — „Calesztia” (saját tulajdona) — 300 K és lov. Brudernon Rezső lovassági tábornok díja.

9. Waldbauer Henrik 8. h. h. száz. — „Helyes” (saját tulajdona) — 300 K és Seefranz Antal hadtestparancsok tiszteletdíja.

10. Kubin János 6. uánus főhadnagy — „Tariár” (Bánkó János tulajdona) 300 korona és Károbbach Károly báró altábornagy tiszteletdíja.

11. Sárossy László 2. honvédhuszár százados — „Csengő” (Bánkó János tulajdona) 200 kor. és Matie Henrik vezérőrnagy tiszteletdíja.

12. Lovag Vessel László 15. dragonyos hadnagy — „Star” (Baselli báró tulajdona) 200 kor. és Urbán Iván főispán tiszteletdíja, továbbá a kondíció verseny második díja.

13. Ádám Dező 9. honvédhuszár főhadnagy — „Derengős” (tulajdonos: Bacskák Pál) Károlyi Gyula gróf díja.

14. Ketván Emil honvédhuszár főhadnagy — „Adony” (kiosztási tulajdona) Tisza István gróf díja.

15. Wimpfel báró főhadnagy — „Der Izé” (tulajdonos: László Miklós százados) Brada Viktor gróf díja.

16. Szabó József 2. h. h. főhad. — Orbók (saját tulajdona) a 12. k. h. e. tiszteletdíja.

17. Csorba József 3. cs. k. h. had. „James” (saját tulajdona) a 3. k. h. e. tiszteletdíja.

18. Guzman Miksa százados „Julosa” — (saját tulajdona) a 3. h. h. e. tiszteletdíja.

19. Manuscheck Károly 7. tüzér főhadnagy. „Don” (saját tulajdona) Purgly László tiszteletdíja.

20. Brunhuber László 3. h. huszár hadnagy „H. J.” (saját tulajdona) Urbán Péter tiszteletdíja.

Végül Krauthacker Emil főhadnagynak, akit a zászlók eltévesztése miatt 1 ó. 57 p es idejével a második helyről diszkvalifikáltak, a Lovaregylet előtt tiszteletdíjat.

TÖRVÉNYKEZÉS

§ A főlegyházi petíció. Budapestről jelentik: Kiskunfőlegyházán az általa választások idején Holló Lajost, a Justh párt alelnököt választották meg Kazy József alelnökkel szemben. A kisebbségben maradt Kazy-választók Holló mandátumát elutasítás, elutasítás, elutasítás, elutasítás miatt petícióval támadták meg, s a mandátum megsemmisítését kérték. A Kuria választási tanácsa ma délelőtt tárgyalta ezt a petíciót s az alaki kifogásokat elutasította. A petíciós alók meghatalmazottja mondotta el ezután beszédét, s kérte a Kuria, hogy a választást semmisítse meg, s egyben Kiskunfőlegyháza választási jogosultságát a mostani ciklusra függeszesse fel. A tárgyalást holnap folytatják.

§ Miss Le Neve a bíróság előtt. Londonból jelentik: A londoni bíróság ma kezdte meg a bűnpártolással vádolt Miss Le Neve bűnpörének tárgyalását. A közönség rendkívül érdeklődött a tárgyalás iránt és nagy tömeg lepte el a tárgyalótermet és a bíróság környékét. A tárgyalás megnyitása után az ügyész összegezte a vádlott ellen felmerült bizonyítékokat. Miss Le Neve a hozzá intézett kérdésekre kijelentette, hogy ártatlannak érzi magát.

Uri szélhámosok a trafikokban.

Távirati tudósítás.

Arad, október 25.

Ma délelőtti megjelent a budapesti VI. kerületi rendőrségen a Gyár-utca 2. sz. a. levő dohány-áruda tulajdonosnője és följelentést tett két, ezidőszent még ismeretlen uri szélhámos ellen. A két szélhámos egészen új trükköt talált ki arra, hogy hogyan lehet a hiszekény trafikosnőket fölültetni és őket nagyobb összegek erejéig megkárosítani.

A két szélhámost most szorgalmasan nyomozza a rendőrség, mert a főváros területén már nagyon sok helyen kivettek el hasonló kaliberű szélhámossgot és a két szélhámos ellen nem a gyár-utcai trafikosnő följelentése az első. A panaszt a hatodik kerületi kapitányságon Jeszenszky Gellért kerületi kapitány vette fel.

A Gyár-utca 2. számú házban levő dohánytőzsdébe ma reggel hét órakor beállított egy magastermetű ur. Panama-kalap volt a fején, fekete kabátot és fehér tennisz-nadrágot viselt. Körülbelül harmincöt éves lehetett.

A tulajdonosnő éppen reggelizett, midőn belépett az idegen.

— Egy budapesti tájképes levelezőlapra volna szükségem, — szólott az ismeretlen.

A trafikosnő elébe tett egy csomó levelezőlapot azzal, hogy válasszon közülük. Pár pillanat múlva belépett egy másik ur. Alacsony termetű, szőke hajú, szőke bajusos ember, kávébarna színű ruhában. Föltűnő barátságosan köszönt, mintha évek óta ismerné a trafik tulajdonosnőjét.

— Jó reggelt kívánok. Hát a kisasszony hol van? — kérdezte barátságosan.

— Miért tetszik keresni a kisasszonyt? — kérdezte a trafikosnő.

— Azért kérem, mert tegnap vettem itt cigarettát és korona helyett véletlenül egy márkával fizettem. Ezt a márkát én évekkor előttem emlékképpen kaptam valakitől és azóta valósággal a talizmánom volt. A pénztárcámban külön rekeszben tartottam mindig és nem is tudom, hogy tegnap miképpen keveredhetett a többi pénzdarabok közé. Igen nagy szíveséget tetszik tenni nekem, ha visszakaphatom ezt a reám nézve igen becses pénzdarabot.

— Én nem hiszem, hogy itt volna a kasszában — szólott a trafikosnő, — mert már tegnap este a leszámolásnál megtaláltam volna.

Ekkor előlépett a panamakalapos ur is és szintén beleszólt a dologba.

— Azért csak tessék megnézni, hátha ott van. Utóvégre is emlékről van szó. Magam is tudom, hogy mennyire rosszul esik az embernek az, ha egy kedves emléket elveszti.

A trafikosnő erre kihúzta a pénztári fiókot és feltette a pultra. A rekeszekben keresni kezdte a márkát, de nem találta. Kezébe vette egyenként az egykeronásokat.

Erre a két ur is segített nézni. Besenyultak a kasszába és egyenként nézték a pénzdarabokat.

— Ez sem az. Ez sem az. Mondogatták egymásután.

Az elveszett márka „tulajdonosa” erre lemondólag így szólott:

— Ne is keressük tovább, úgy látszik, hogy már egészen elveszett.

Ezzel mindketten eltávoztak.

A trafikosnő egyedül maradt és amiatt rá néz a kasszára, rémülten látja, hogy az ezüst pénzt a két jeles idegen alaposan megdézsmálta. Kifutott az utcára, de a két szélhámos már sehol sem volt látható.

A trafikosnő kétségbeesetten szaladt a rendőrségre és ekkor kiderült, hogy ugyanaz a két szélhámos ugyanilyen körülmények között egy ó-utcai trafikban is megdézsmálta a kasszáját.

A detektívek azt hiszik, hogy többször bűntetett, rovott múltú szélhámosokról van szó és már gyanítják is, hogy kik a tettesek.

Az új hadügyminiszter.

— Schönaich utódja: Auffenberg Móric. —

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Arad, október 25.

Hetekkel ezelőtt médkibbi volt jelezni, hogy Schönaich báró hadügyminiszter állása megingott. A hadereg vezetőjének távoznia kell, noha ő volt talán az egyetlen hadügyminiszter, aki nemcsak a hadsereg, de a törvényhozó testületek körében is élvezte a népszerűség bizonyos fokú melegségét. Sok támadás érte az osztrák politikai pártok, különösen a magyarfólo keresztényszocialisták részéről amiatt, hogy Magyarország jogos kívánságainak teljesítése iránt némi hajandóságot áruolt el, de sem az osztrák Reichsratban, sem a delegációban nem került kenyértörésre a dolog.

Mint megirtuk, a hadügyminiszter azért válik meg állásától, mert *kegyvesztett lett a trónörökös*nél. Nem hadsereg politikai kérdések tuktatták meg Schönaich bárót, hiszen a magyar kormány felhívása alapján hirdette, hogy a trónörökös nem gördit akadályokat ama kienelés program megvalósítása elé, melyet a király annak idején már jóvátagyott. Schönaich báró a delegációk munkájának befejezte után megváltik állásától és mint teljesei beavatott forrásból jeleljük, már utóda is ki van szemelve.

Az új hadügyminiszter megválasztása is bizonyítéka annak, hogy a hadsereg vonatkozó minden intézkedés, legyen az bármilyen természetű, a trónörökös felfogása, akaratja és óhaja szerint történhetik csak meg.

Hadügyminiszterül ugyanis a szerajevói hadtestparancsnokot, lovag Auffenberg Móric, gyalogsági tábornokot fogja a király kinevezni.

A tábornok abból a modern gondolkodású tisztikartól való, mely azóta jutott vezető szerephez a hadseregben, mióta a trónörökös leszámolt a Beck szisztémával és a király legitimabb barátját, egyetlen katonai tanácsadóját eltávolította arról az irányító helyről, melyet évtizedeken át Beck gróf megingathatlanul birt.

Auffenberg lovag mindössze tizenegy esztendeje van a tábornoki karban és emelődvid idő alatt a legkiválóbb katonai szolgálatokkal volt megbízva. Köszímet dolog, hogy a vezérkar főnöke, *Hetzendorff Conrad* nemcsak iskolatársa, hanem legjobb barátja is, aki Auffenberg tehetségét oly nagyra becsüli, hogy az annexió krízis idején őt, a majdnem legfiatalabb altábornagyot nevezte ki a szerajevói hadtestparancsnoki állásba.

Auffenberg lovag annyira szellemi rokona a vezérkar főnökének és annyira az új irányzat képviselője a hadsereg nevelésében és kiképzésében, hogy a tiszti továbbképző intézetek reformját, átalakítását az ő tanácsai szerint oldotta meg a hadvezetőség. A hadtestparancsnokságok székhelyén szervezett hadtest tiszti iskolák országos főfelügyelőjévé nevezte ki a király és így alkalma volt nemcsak az iskolák ellenőrzésére, hanem arra is, hogy azokban az új szellemű oktatás a hadvezetőség intenciói szerint valósítsák meg.

Ez év május havában nevezte ki a király gyalogsági tábornoknak. A titkos tanácsosi méltóságot már előbb adományozta neki.

IRODALOM ES MUVÉSZET.

A színház műsora:

Szerda: A kard becsülete, sz. mű. B) bérlet.
Csütörtök: A kard becsülete, sz. mű. C) bérlet.
Péntek: A muzsikusz leány, operetta. Bemutató előadás. A) bérlet.
Szombat: A muzsikusz leány, operetta. B) bérlet.

A holnapi bemutató.

— „A kard becsülete” szövege. —

Kazaliczky Antal régi, érdmes színész, aki sok esztendővel ezelőtt vidéken működött. Előbb-utóbb pedig igen sok színész-ember arra a meggyőződésre jut, hogy azokat a szindarabokat, amelyekben játszik, egészen könnyen meg is tudná írni. Így születnek meg a színész drámáiról, akik rendszerint több-kevesebb szinpadí érzékkel, de annál kevesebb írói talentummal alkotnak rossz drámákat és vígjátékokat. Az aradi színházban bemutatandó „A kard becsülete” című négyfelvonásos társadalmi sz. mű, amelyet Kazaliczky Antal szerzett s amellyel még drámapályázaton díjat is nyert (ez csak súlyosító körülmény) ebbe a kategóriába tartozik.

Arról van benne szó, hogy Hertelendy főhadnagy nem kapja meg a nőülési engedélyt, mert menyasszonyát, Zalay Vilma-t a tiszti értekezlet előtt valaki megrágalmazta. Megtudják, hogy ez a valaki Rozgonyi Ernő, Vilma előbbi jegyese, aki Kuhn ezredes előtt kedvesét, az ezredes feleségét akarta fedezni azzal, hogy Vilma-ról mondotta, hogy szeretője volt. Úgyesen és igazgalmasan megcsináltcsellel az ezredes megtudja a valót. A megbántott leánytól bocsánatot kérnek a tisztek, Hertelendy és Vilma akadálytalanul egymásé lehetnek, az ezredes pedig párpajban, amelyet Rozgonyival viv, elesik. De a szerző az intrikus Rozgonyiról is gondoskodik és őt egy második párbajban agyonlöveti.

A sz. mű a katonai életről írt sablon darab. Kazaliczky, akit pedig rutinos szinpadismerőnek tartanak, olyan derűs esetet is elkövet az első felvonásban, hogy a snájdig huszártisztet egyszerűen elájultatja, mint valami vészegény hileányt és tetejébe egy másik snájdig huszártiszttel ezeket mondhatja az elájult bajtárs felett: „Ne tessék megijedni nagysád, ez már nálunk így szokás.” A harmadik felvonásban van már élet, mozgás, színszerűség és egy kis drámai mag. Azt hisszük, ennek a felvonásnak lesz hatása szerdán este.

* Az aradi Képző- és Iparművészeti Társulat október hó 27-én délután 5 órakor a városháza első emeleti tanácstermében választmányi ülést tart. Tárgysorozata a következő: A legutóbbi választmányi ülés jegyzőkönyvének felolvasása és hitelesítése. Titkári jelentés. Kiállítás előkészítése. Pénztáros jelentése. Új tagok felvétele. Indítványok.

* A Hadsereg. A Hehs Aladár szerkesztésében megjelent *Hadsereg* képes katonai folyóirat 18. és 19. egyesített száma e hó 19-én megjelent. A szaklap e száma is művészi kivitelű fényképreprodukciókat tartalmaz. Közli a osáktornyai parancsörtszti lovaglász eredményét s a győztesek arcképét. Igen érdekes, komoly tanulmányok jelentek meg a lapban a katonai oktatásügy reformjáról, valamint az altisztek letelepítéséről.

* Az olasz hegyitűzérőség gyakorlatait mutatja be most az Uránia színház mesteri mozgófényképben. Az olasz hadsereg büszkesége a lovassága és tűzérősége. Az olasz lovasságról és annak hajmeresztő lovasbravurjairól több ízben mutatott be az Uránia nagyzezerű mozgófényképeket, most pedig a hegyitűzérőség precíz gya-

korlatairól, melyek számos izgalmas jelenetben bővelkednek, mutatnak be olyan képet, mely lebilincseli a nézőt és kivétel nélkül csodálkozásra ragadja a szemlélőt. A pompás műsoron a többi kép is elsőrangú látványosság. 241

Az aradi verseny tanulságai.

— A lemaradt közös tiszték. —

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Arad, október 25

A nagy sportnap eseményei annyi izgalmas érdekességet, tanulságot tartalmaznak a résztvevőknek, a gyönyörű verseny rendezőinek, de magának a néző közönségnek is, hogy még ma is a tereplovaglós verseny egyik társalgási témája Arad előkelő körsíne. A versenyben résztvevők a végtelen erős küzdelem részleteinek elbeszélésével újra átélnek azokat a lelki izgalmakat, melyeket ez a nem sablonos, nem is mindennapi méretű sport teljesítés bennük keltett. Tudományos megvitatások folynak arról a problémáról, vajjon az aradi verseny igazolta-e azt az elvet, hogy a ló teljes erejét, teljesítő képességét messze távolságokra csak a vágatással lehet-e kihasználni, mert ez a tempó egyszerűsége legjobban kiméli is a lovat.

A sok és megjegyzésre méltó szakvélemény mellett azonban a versenyre vonatkozó egyéb felfogások, nézetek is hallhatóvá váltak.

Különösen sokat vitatkoztak azon ma katonatiszti körökben, hogy a közös hadseregbe tartozó lovasok miért szorultak le az első helyekről, noha az eddigi messze lovaglós versenyeken ők állították fel a rekordokat és vették el a díjakat? Felvetődött ez a kérdés annak az állításnak a kapcsán, hogy az ilyen-nemű versenyeknél a belovagolandó terep megismerését a mai szabályok nem teszik tökéletesen lehetővé. Vagy tessék teljesen harcászati elvek szerint intézni a versenyt és akkor a verseny előtt való este csak térképet adni a lovas kezébe, vagy pedig egy héttel előbb kell adni a belovaglásra mindenkinek. Ezzel megszűnik a helybeliek veszedelmes konkurrenciája.

A mai díjkiosztásnál a honvédhuszárok dícsőségétől ragyogó szeme közös hadseregbeli katonáiknak kissé elborult tekintetével találkozott. Azt beszélték, hogy a honvédhuszárok fölényes győzelmének a közös hadügyminiszter az oka. Az ő intézkedéseinek köszönhető, hogy a kiosztásra kerülő díjak felét — tízet — köztük az első és másodikat a honvédhuszárok vitték el, noha a nevezésekben és a versenyben tényleg részt vevők között csak egy harmad rész volt a honvéd. Beneveztek százhárom lovat. E közül kétfőnek tulajdonosa nem katona. Közös hadseregbeli volt 78, honvédhuszár 28. Díjat kapott tíz honvéd.

Ennek magyarázatul a következőket hallottuk:

A verseny kitűzésekor, az ebben résztvevő öbajtó tiszték a közös hadügyminisztertől, illetve a honvédelmi minisztertől kérték engedélyt. Tekintve a feltételek második pontját, mely szerint „a verseny nyitva, harci tulajdonában levő, minden országbeli ló számára”, azt kérték a miniszterek től, hogy engedélyezze a szolgálati lovak használatát.

Hazai S mu honvédelmi miniszter ennek a kérésnek eleget is tett. Nem úgy a hadügyminisztérium, mely határozatlan kikötéssel, hogy a résztvevők saját lovaikat használják. Ez a rendelkezés igen sok tisztet visszatartott a részvételtől. Ehez is azért, mert a szegény sorsú tiszt, barmint ambiciójára is a nemes küzdelem, igen sokszor meggondolja, hogy lovat esetlegesen pusztulásnak tegye ki. Másodszor

pedig az ezredparancsnokságokat visszatartotta attól, hogy alantassikat teljes befolyásukkal buzdítsák a részvételre. Mert egészen más valami, ha az ezredes azt mondhatja: tessék versenyezni, itt van az ezred ezer darab lova, méltóztassék válogatni közülük, telivért vagy félvért, ahogy jobbnak látja.

Ez egészen más lett volna, mintha a tisztnek csak a privát lova áll rendelkezésére. Amennyire elismerésre méltónak találják a honvédelmi minisztérium intézkedését, annyira a hadügyminiszter rendeletében látják egyik okát annak, hogy a honvédhuszároknak ilyen fényes eredménnyel végződött az aradi nagy nap.

Tisza István — miniszter?

— Politikai pletykák. —

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Arad, október 25.

A bécsi „Zeit“ mai száma érdekes cikket közöl a Khuen kormány állítólagos közeli rekonstrukciójáról. A koalíciós idők „magyarbarát“ bécsi lapja a magyar delegáció köréből vette értesülését. A cikk szerint a Khuen kormány újjáalakítása már nem várat sokáig magára. A miniszterelnök eleinte semmiképp sem szándékozott három, illetve négy tárcát vállalni, de a kedvezőtlen előjellel induló kormányalakítás idején sokan voltak, akik vonakodtak a kabinetbe belépni, míg a fényes választási győzelem után már szívesen vállaltak volna tárcát, de ekkor viszont a miniszterelnök volt az, aki nem reflektált rájuk.

A választások után olyan erős volt a kormány helyzete, hogy semmiféle kiegészítésre, megerősítésre nem szorult. A helyzet azonban változott. Mindenekelőtt van már ellenzék, amely kallemetlen kiöréseket rögtönöz, sőt obstrukcióval is fenyegetőzik. Ezt senki sem tartotta lehetségesnek a választások után, legalábbily rövid időn belül nem. De Bécsben is merültek fel azóta aggasztó nézeteltérések. A katonai és gazdasági kérdések, kezdve a kilenc-es bizottság programján, egészen a készfűtés-felvitelének kérdéséig, sajnos, jóval több ütközésponttal bírnak, mint általában hiszik és a kormánynak nemcsak az osztrák kormány-nal kell megküzdnie, hanem erős és amellett még kifejezetten ellenfelekkel is kell számolnia. A választások utáni első győzelmi mámor közepette ez az eshetőség is kizártnak tetszett. Nem szabad végül megelégedni a miniszterelnök betegágyóról sem, melylyel pedig a lapok nagyon is részletesen foglalkoznak és amelynek természetesen hátrányos következménye, hogy mindentalan hangoztatják annak szükségességét, hogy a miniszterelnök teendőinek egy részét bízza új erőkre. Ez pedig a többség bizonyos csoportjait nem kevésbé nyugtalanítja. Semmi sem lenne nevetségesebb, mint azt hallani, hogy komoly emberek szívesen veszik a hivatalos jelentések azon közismert szólásmódját, hogy a kormánypárt „egységes és tömör“, hogy abban sem nagyobb, sem kisebb csoportok nincsenek. Egy olyan párt, amelynek 250 képviselő a tagja, (nem is szólva a külfogok százairól), mindég sok csoportra oszlik. Azok, akik egymáshoz társadalmilag, vallásilag vagy szellemileg közel állnak, mindég erősebben összekötöttek. Ez így volt Tisza Kálmán alatt és később Bánffy és Széll alatt is. Vártára nem is lehet azt kívánni, hogy 250 politikus lezsongják a gondolkozásról és hogy — Bismarck jellemző mondatát használva — parancsszóra úgy kanyarodjanak mint az alitsztek. Az a fő, hogy a párt tagjai bízzanak a vezetőségben, ebből a szempontból pedig Khuen gróf pozíciója talán

nem oly jó, mint az öreg Tiszáé volt, de jobb, mint annak idején Bánffy és Széllé.

Khuen gróf bizvást szemlélhette teljes egykedvűséggel a többségi csoportok kialakulását. Neki nem ártottak és a politikusoknak nyilván gyönyörűséget okoztak. Itt Lukács pénzügyminiszter udvara, a néhai „Nemzeti Társaskör“ tagjaiból, akik még a szomorú koalíciós időkben sem csüggedtek el, emitt meg Zichy kultuszminiszter körül csoportosulnak a hívek, akik jobbára a letűnt koalícióhoz tartoztak és talál-tak oly részt, amelyen át a kormánypártba lo-pódzhattak. Néhány radikális szabadgondolkodó, az általános és egyenlő szavazati jog fanatikusa Székely igazságügyminiszter kis köréhez csat-lakozott, anélkül azonban, hogy nagyon hangossá lett volna. Végül pedig Tisza István grófnak is meg van a maga pártja, lel-kes és szenvedélyes hívek, kik nem csinálnak titkot érzelmeikből és akik egész fesztellenül lövöldöznek tompa és hegyes nyilakat a kormány egyes tagjai ellen a rendelkezésükre álló sajtó-ban. Hogy Tisza nem ért mindenben egyet az-zal, amit a miniszterek mondanak és tesznek, azt nem kell külön kifejezni. Mint mindenki tudja, Tisza az általános és egyenlő választói jognak ellensége. A miniszterelnök, hogy magának Tisza befolyását biztosítsa, egedmé-nyeket tett a választójogi reform kérdésében. Nem úgy Székely, aki minden alkalommal de-monstrálja, hogy még Tisza kedvéért sem ta-gadja meg az általános, titkos és egyenlő vá-lasztójogot. Továbbá ellentét van Tisza és Lukács között is, amely a pénzügyminiszter és a függetlenségi párt egykori flirtjére vezet-hető vissza, de bizonyára más oka is van. Végül Zichy és Tisza között is érezhető bi-zonyos feszültség, amin nem is csodálkozhat komoly politikus, hiszen a klerikális néppárt és a szabadelpvűpárt volt vezéreiről van szó.

De akárhány frakció és akárhány véle-mény is legyen a munkapártban, afelől nem lehet semmi kétség, hogy a többségnek nincs oly tagja, aki a miniszterelnökkel ne rokon-szenvezne. Rendes viszonyok közepette hosszú évekig kormányozhatna és nem kellene tartania, úgy mint Bánffynak és Szélinek, attól, hogy saját pártjában front készül ellene. De a politikai helyzet nem így egyszerű és a vezér betegeskedése, ha szerencsére veszélytelen is, mégis árt. Ily körülmények között könnyen érthető, hogy a Khuen kormány újjáalakítása a legközelebbi jövő kérdése lett. Khuen gróf egyebek közt a kereskedelmi tárcát is fel-ajánlotta Tisza grófnak, mert az a terv me-rült fel, hogy Hieronymit az állami számvévő-szék elnökévé tessék meg. De Tisza egyelőre visszautasította az ajánlatot. Jelenleg, midőn tanácsára és támogatására a kormány ismét rászorult, Hollandiában időzik és ezt is sok oldalról elkedvetlenkedés jelének fogják fel. Mindamellett ez nincs így. Tisza már a de-legációs ülések befejezése előtt valószínűleg visszatér és a kormánypárt ismét hathatósan tá-mogatni fogja. Időközben pedig számtalan kombinációt fűznek, melyeknek talán inkább az óhaj a szülője. Amíg Tisza háza nem tér, a kormány rekonstrukciója kérdésében nem lesz döntés. De ez már sokáig nem várhat magára, mert a belső és külső viszonyok kény-szerítő módon követelik és Khuen minden es-hetőségre vételezni akarja magát.

AZ ARADI KÖZLÖNY TELEFONSZÁMAI:

Szerkesztőség — — — — — 357

Kiadóhivatal és hirdetés osztály — 151

Önagysága gyűrűje.

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Arad, október 25.

A diszkrét ügyekben obligát néven dr. Iksz-nének mondjuk azt az uriasszonyt, aki a minap első zsúrt adta. Amikor készülődéséről a férje értesült, éktelen dühbe gurult.

— Nahát, ez hallatlan! — pattogta. — Alig jöttünk haza, máris zsúrra csődítet az embereket! Nemcsak hogy nem leszek itthon, de kijelentem ezennel, hogy nem adok egy fityinget se az ilyen ócsó költségeire.

Szót és sirohan. Az asszony ott maradt egy fillér nélkül — hónap végén már a konyhapénzből se futja — és délutánra husz vendég ígérte a megjelenését.

Mit tehetett egyebet: lehuzta ujjáról az egyik gyűrűjét és elküldte a szobalányt a zálogházba.

— Mari, maga elmegy egy izé... zálogházba... becsapja ezt a gyűrűt huszonöt forintba és a pénzből megvásárolja ezeket...

És átadott a lánynak egy jegyzéket sonkáról, tortáról, apró süteményről, rumról és egyébektől. A vendégek megérkeztek, közeledt az uzsonna ideje és Mari — a háziasszony érihető rémüldözésére — nem jelent meg. Se pénz, se gyűrű, se szobalány, se uzsonna.

Délután hat óra tájban megszólalt a csengő, dr. Ikszné izgatottan ugrik föl, de a szobalány helyett egy meghívott fiatalember lép be a szalonba, vörös ábrázattal, izgatottan.

— No, magának nagy szerencséje van, 'cságos asszonyom, — jelenti lelkesedve. — Nagy anyagi kártól órtam meg a véletlen segítségével!

—?

— Képzelse, jövök a Salacz-utcában, egyszerre csak meglátom a maga szobalányát, Marit, amint beép a zálogházba. Amatőr-detektív vagyok és nem diacekszem, de némely esetemet Conan Doyle is megírhatná...

— Az istenért, mi történt?

— Rosszat sejtve, utána surranok a lánynak és akkor lépek be, amikor átadja a becsüsnék 'cságos asszonyom gyűrűjét, azt, amelyiket kriszkindlire kapott az urától... Odaugrani a tolvaj nőhöz, kikapni kezéből a gyűrűt és átadni a legközelebbi rendőrnök: mindez pillanat műve volt... Tessék, itt a gyűrű! Mostkor jobban vigyázzon a családjára!

VÁROS ÉS MEGYE.

Közyűlés előtt. A tanács mint állandó választmány, ma tartott ülésén készítette el javaslatát a helyi megteremtendő törvényhatósági bizottság közgyűlésére felelő ügyekhez. Már a bizottsági tárgyalások alkalmával jórészt ismertettük a tárgyalásra kerülő kérdéseket és a tanács legtöbb esetben ugyanolyan javaslatot nyújt be, mint az illető bizottság. A fizetésrendezési tervezésen csak sajnál változtatást eszközöl, hogy a fűtési állásait az igazságnak megfelelően pótlást is hoz javaslatba. — Löcs Rezső gazdasági tanácsnok kérésére a tanács azt javaslanýozza, hogy a közgyűlés mondja ki az öszszeférhetetlenséget a tanácsnoki állás és a helyi jelölt motoros elnöki állás között. A város — mint ismeretes — perbe fogta a motorost 4000 korona területi használati díj meg nem fizetése miatt és a per az elnök ellen indított meg. Ebből keletkezik az öszszeférhetetlenségi kérdés felvetése. — A vegyvizsgáló állomás létesítésére a tanács csak elvi deklarációt akar hozni és ezért azt javasolja, hogy az ügyet adják vissza részletes előkészítés céljából a tanácsnak, mert a bizottsági tárgyalások során olyan enyhé vélelmények hangzottak el, melyek a gyors megoldást nem teszik ajánlatossá. — A buzráki pusztát meg-

vételét illetőleg is elvi határozat hozatalra szólítja fel a tanács a közgyűlést. Javasolja, hogy hatalmazza fel a törvényhatóság a polgármestert hat hónapos opció megszerzésére.

Az elhagyott asszony boszuja.

— Revolvermerénylet. —

Lárvirati tudósítás.

Arad, október 25.

Budapesten a Wesselényi- és Kertész-utca keresztezésénél gyilkossági merénylet történt. Egy elhagyott asszony volt kedvesén, aki teljesen kifosztotta vagyonából és azután hűtlenül elhagyta, úgy boszulta meg magát, hogy éjnek idején megleszte a revolverből többször rálőtt. A golyók nem ölték meg a férfit, de súlyosan megsebesítették.

A gyilkos merénylet, ki súlyos eselések után rendőrkézre került, Mészáros Máriának hívják. Amint jegyzőkönyvbe mondta, évekkel ezelőtt törvényesen elvált Wallach András vendéglőstől, kivel több éven át élt törvényes házasságban. Az elválást az ő hibájából mondtotta ki a bíróság és később összeállt Örsi János pincérral, kinek a Komócsi-ut 38. számú házában vendéglőt rendezett be. Az elvált asszony Örsivel mindössze pár hónapig élt egyetértésben. Azonutal a veszekedések, perlekedések napirenden voltak közöttük. A balkézről való ura állítólag egyre szípolozta, s mivel több pénzt nem adott az "üzletbe", az ember elhidegült tőle, s kijelentette, hogy szakítani fog vele.

A vendéglős a minap be is váltotta fenyegető ígaretét. Az asszony tudván kívül eladta az üzletét s egy pár forinttal utnak akarta boszójtani. Mészáros Mária azonban a válásba nem akart belemenni. A férj mégis elköltözött tőle — titokban.

Az elhagyott asszony sokáig kereste a hűtlen embert, amíg sikerült kinyomozni holéit. Einte levélben kérte, esengett neki, hogy térjen vissza hozzá s éljenek boldogul, mikor azonban esdő soraira válasz sem érkezett, fenyegető üzeneteket küldött Örsinek.

— Lelölök mint a kutyát — írta legutóbb neki — s fenyegetődzését az éjszaka tényleg kiváltotta.

Az elkeseredett asszony egész nap töltött revolverrel leste kedvét Örsi re. Ő si azonban sehol sem jelentkezett. Amióta ugyanis Mészáros Máriától leveleket kapott, nappal nem mert haza menni, mert attól tartott, hogy az asszony fenyegetődzését könnyen be is váltja. Emiatt csak éjszaka mert haza menni Kertész-utcai lakására, ahol nem kis meglepetéssel vette észre az éjjel, hogy az elkeseredett asszony még ilyenkor sem hagyja b közén. Rendőrt akart tábat menni a megszeppent ember, az asszony azonban ujját állta:

— Élve nem kerülök ki a karomaim közül — riadósította a bosszúálló asszony s a következő pillanatban rá overt rántott elő.

Ez az utolsó történet. Örsi az asszony tervbe vett merénylet, fenyegetése annyira megremítette, hogy nem tudott szólani. A mikor némileg magához tért ijedelméből, az asszonyra akarta volna magát, hogy kuszavárja kezéből az ördöki szerkezetet, az asszony azonban észrevette a szándékát s kétszer egymásután rálőtt. A golyók találtak és Örsi eszméletét veszítve esett össze a merénylet színterén.

A rendőrség, ahová a merénylő asszonyt előlították, azzal védekezett, hogy taltit toszuból követé el. Letartóztatták.

A súlyosan megsebesített embert, akinek a mellét két golyó jarta át, a mentők kórházba szállították.

Férjhez menni...

— A „jó partie“. —

*

A „jó partie“ minden nőmozgalom és nőmancipáció dicára még mindig a legfontosabb és legőszintébb kívánsága az anyáknak, akiknek felnőtt leányai vannak. Mondanunk sem kell, hogy e vágy intenzitása az eladósorban lévő leányok évei számával egyenes arányban növekszik. Az a kérdés, vajjon a nők, akik saját kezük munkájával keresik meg kenyerüket, mily mértékben részesülnek a házasságban — még nincs eldöntve. Vannak — nyilván rosszindulatú és rossz máju — ekeptikusok, akik kétkedve fogadják az olyan kijelentéseket, hogy a leányok a munkában megnyugvást és mindent kielégítő boldogságot találnak. Nem lehet ezért érdektelen az a kis statisztika, amely leányaink házassági esélyeivel foglalkozik. Sok asszony és leány még mindig azon az állásponton van, hogy az otthoni háztartásban való aktív részvétel a legjobban előkészítik magukat a házasságra. És nem lehet tagadni azt sem, hogy bizonyos körökben még mindig dominál az a felfogás, hogy azok a férfiak, akiknek módjukban van a családalapítás, még mindig a jólörzött s háziasan nevelt leánykák közül választanak maguknak élettársat.

A statisztikai adatok azonban nem erősítik meg ezt a felfogást. 800 vagyonalan leány közül az utolsó évben csak 198 at kötöttek házasságot, amelyben a férj viseli a háztartás költségeit. Eanél a statisztikánál, amely leányaink házassági esélyeit akarja megállapítani, a számítások alapjául természetesen azokat a jelölteket vették, akik a keblgyénél egyebet, szóval vagyont nem vittek az új tűzhelyhez. Hogy a gazdag leányok férjhez mennek, azon a mai fiatalság materializmusát ismerve, nem csodálkozhatunk. A házassági auspiciumok szempontjából az üzletben, irodában lévő leányoknak és gépiró kisasszonyoknak már sokkal jobb dolguk van, mint a házi leányoknak. Mert — megint a statisztika mondja — 1000 kereskedelmi foglalkozással bíró leány közül 500 lett menyasszony s e szám nagyságát csak akkor tudjuk kétféleképpen értékelni, ha megemlíjük azt is, hogy az említett leányok közül egy sem volt leltőve vagy eljegyzve akkor, amikor kereskedelmi pályáját megkezdte. E doka, hogy a csodálak, hávazat 6% s csodálányok 30 ik életükük bód tőle olt is nagy számban evetlek be a házasság kötetőjébe. És hozzá ezek a szolgáló leányok opaságai nem csinálak rossz partit s rodesen társadalmi állásukról előbből házasságot könek. Hiszen őrápon a szénészők és a varieték csillái is oly társadalmi pozíciót bírnak mint a magánok a háztartás köré, amely ezüthetnek utójt neresse felkeltet.

Különöske az nem voltunkok az a M-vale sánis öke, akik ziz padon utókdnek a tőlen ép olt nem ziveve e rőlük fel a dandag a szái i plet. Hara a m l is sábig zene fnyllés atáncosnára, tris t ilme-a, sáitára s a zsebbizuu zineznokra. A kanyó mutának 500 papóje közöl 250 at trislekora férj varetel atarhon, 135 at pedig nagyparos volt fátóguil. A legvesztés sánzuk van a fátóduker, i ódának és szórásnának. Eket kóval csak négy százelek ment férjhez, de jó partiet egyik sem csinált.

HIREK.

A katonai léghajó
gyakorlatai Budapesten.

Távirati tudósítás.

Arad, október 25

Budapestről jelentik: A Parseval ma délután három órakor a rákosi gyakorlótéren felszállott a levegőbe a gyakorlatokat végzett óriási embertömeg szeméi előtt. A gyakorlótér már jóval a repülés megkezdése előtt mintegy tízezer ember lepte el, különösen sok volt a katonatiszt, hisz a felszállást is tulajdonképpen az ő számukra rendezték.

A ballont, amelyet egész éjjel és délelőtt is őriztek, fél három órakor kezdték előkészíteni az induláshoz. Megvizsgálták a gépek szerkezetét és mindent rendben találtak. Az elindulással azonban vártak egy darabig, addig, amíg Hazai honvédelmi miniszter meg nem érkezett. Hazai Samu három óra előtt néhány perccel érkezett ki a helyszínére. A tisztek beszálltak a kosárba, a motor katfogai kezdett, a köteleket eloldották a léghajó a következő pillanatban hirtelen a levegőbe emelkedett. Két-három fordulatot tett, majd egyenes irányban a város felé tartott. Egy óra hosszáig manőverezett a levegőben a léghajó. Mindent, amerre elhaladt, az emberek csoportokban verődtek össze és úgy bámulták a ritka látványosságot. Négy órakor a ballon vizitát a rákosi gyakorlótérre és miután még néhány különböző gyakorlatot végzett, a tömeg tomboló, felujuló éjzenése közben simán lezállott.

— Időjárás. Az aradi meteorológiai intézet jelentése szerint a hó 25-én az időjárás: hűvös, szélcsen.

— Az I. kerületi aradi nemzeti munkapárt választmányát a hó 27-én, esztendőnkön este fél 9 órakor a „Központi Szálloda” földszinti kistermében megtartandó ülésre tisztelettel meghívom és figyelemmel a tárgysorozat fontosságára, okvetlen szíves megjelenését kérem. Leopold Zsigmond, I. kerületi elnök.

— Az aradi üzletvezető a novemberi előléptetésekről. Sok, egymásnak ellentmondó hír került forgalomba mostanában a Máv. aradi üzletvezetősége területén novemberben történő változásokról. E kérdés megvilágítása végett fölkerestük Sztankovics Miklóst, a Máv. aradi üzletvezetőjét, aki a következőket volt szíves mondani a változásokról:

— Tény, hogy novemberben az aradi üzletvezetőség területén mintegy nyolcvan-száz nyugdíjazás lesz a magasabbrangu tisztviselők között. Ez azonban már nem új dolog. Hiszen ez még májusban köztudomású volt. Helyüket nem most töltjük be, hanem csak jövő esztendő májusában. Az ugynevezett átugró-előléptetések száma most se lesz nagyobb, mint máskor novemberben, tehát semmi ok sincs az izgalomra.

— Kitüntetés aradi urinó. Megírtuk, hogy a király özvegy Hauszner Károlyné ezredesné, humanus és jótékony közéleti tevékenységének elismerésül az Erzsébet renddel tüntette ki. Urbán Iván főispán meleg hangú levél kíséretében küldötte meg tegnap a város egész társadalmi előtt köztisztviselőkben álló urinónak, akit ebből az alkalomból Arad város legelőkelőbbjei kerestek fel szerencsesírváratsíkkal.

— Emlék a királynak. Bécsből jelentik: Ma délután a porosz kelet-holmi testőrezred tisztikarának küldöttsége Bécsbe érkezett. A tisztikar döttség szerdán meg fog jelenni a királynál, hogy mint az ezred tulajdonosát az ezred két-százéves fennállása alkalmából üdvözljék és egy emléklapoktetet adjanak át neki.

— A német császár Brüsszelben. Brüsszelből táviratozzák: Ruggeli 6 órakor érte el a császári különvonat a belga határt, ahol két belga mérnök vette át a vezérést. Az első belgiumi állomáson nagy lelkesedéssel üdvözlötték Vilmos császárt. Éjszaka a szociáldemokrata párt tüntető gyűlést tartott a szemére vetette Albert királynak, hogy Belgium fővárosában fogadja azt az uralkodót, ki nem adja meg népének az általános választói jogot. Berlinből ma száz titkosrendőr érkezett. A lapok a szocialista Le Peuple kivételével ünnepi cikkeken magasztalják Vilmos császárt.

— Portugál szerzetesek Magyarországon. Egy fővárosi estély értesülése szerint a portugál szerzetesek tényleg bejönnek Magyarországra, minthogy akadt egy alkalmas párfogójuk Eszterházy Miklós Móró herceg személyében. A hercegnek ötszáznegyvenháromezer hold földje a birtokán nyolcvanháromezer kegyuri plébánia van. Ezekre a plébánosi állásokra szándékozik a herceg kinevezni a portugál szerzeteseket, mihelyt azok megtanulnak magyarul. Ezenkívül a Dunántúlon nagyobb terjedelmű birtokot fog átengedni a szerzeteseknek, ahol azok klastromot építenek majd a kistermeléssel foglalkozni.

— Kitüntetés. Budapestről jelentik: A király Dessewffy Arisztid képviselőházi elnöki tanácsosnak a Ferenc József rend lovagkeresztjét adományozta.

— Francia vasutasok összeesküvése. Párisból jelentik: Lépine rendőrfőnök széleskörű összeesküvésnek jött nyomára. A terroristák és az elbocsátott vasuti munkások dinamitmerényletet terveztek a kormány tagjai ellen. A miniszterek és az államtitkárok lakásait állandóan rendőrök őrzik. Tegnap razzia volt és sok vasutast letartóztattak. Valószínűnek látszik, hogy ha a bombamerényletek meg nem szűnnek, ki fogják hirdetni a statáriumot. Deibler főher ma Párisba érkezett, ami a munkások között leirhatatlan izgalmat keltett.

— Szerencsétlenül járt magyar aviatikus Budapestről jelentik: Sulyos szerencsétlenség érte ma délután egyik legelőkelőbb aviatikusunkat, Horváth Erő középiskolai tanárt. Ma délután repülési gyakorlatokat végzett a rákosi gyakorlótéren, mikor egyszerre öt méter magasságból gépével együtt lezuhant. A pályán levő nagyszámú közönség azonnal a szerencsétlenül járt aviatikus segítségére sietett. Kiemelték a gépronsai közül és telefonáltak a mentőkért, akik Horváthot a Réczay klinikára szállították. Az orvosok megállapították, hogy az aviatikus sulyos agyrázkódást és belső sérüléseket szenvedett. Állapota aggasztó.

— Hármaskörök. Budapestről írják: A Baross utcai nőgyógyászati klinikán 1 munkásszorong fekszik, a ki tegnap három ikergyermeknek adott életet. A klika két asszisztensé, Avarffy és Matyasovszky doktorokat tegnap nehéz süléshez hívták. Az Orozy-tér 2. szám alatt vajudott Kovács Jánosné malommunkás felesége. Az orvosok rögtön látták, hogy iker-szülésről van szó, de nagy volt a meglepetésük, a mikor rövid időközönben két leány és egy fiú jött életre. Anyát és gyermekeit bevitték a klinikára és elég jól érzik magukat, csak nagyon soványak.

— Mohácsot feloldják a kolera vesztégzáról. A Magyarországot fenyegetett kolera-veszedelem gócpontja kétségtelenül Mohácsra volt, ahonnan heteken át ijesztő hírek jöttek. Közel száz megbetegedés történt Mohácsra és közvetlen környékén és haláleset is nagy számban volt. Az utolsó két hét alatt azonban nem történt újabb megbetegedés Mohácsra. Még lehet tehát állapítani, hogy Mohács nemcsak kolera-mentes, hanem mentes a további fertőzések veszedelmétől is. A mohácsi járványbizottság tegnap tartott ülésén is ezt mondta ki. A járványbizottság ülésén, amelyen Szily Tamás főispán és Stange Ferenc alispán is részt vettek, elhatározták, hogy a kolera miatt kimondott zárlatot feloldják. A mohácsi polgári iskolában már hétfőn megkezdtek az előadásokat, valamint a többi kolera miatt fennállott tilalmat is megszüntették. A kolera-veszedelem most Mohácsra és északra és délre is talált egy-egy gócpontot. Északon Bács az új kolera-fészek. Bár néhány nap óta veszedelmes arányokban pusztít a kolera. Máris erős kirendeltség zárja el Bács és különíti el a faluban a fertőzött házakat.

— A tisztviselők magánéleta. A Budapesti Magántisztviselők Egyesülete vasárnap délelőtt látogatott gyűlést tartott. A gyűlés napirendjén a magántisztviselők bérviszonya, a drágaság, a fete lista, továbbá a kartellek ellen való védekezés szerepelt. A jelenvolt különböző szakmájú magántisztviselők megbotránkozásának adtak kifejezést, hogy a budapesti sörgyárak, nagy vaskereskedők és biztosítási intézetek egymás között olynemű megállapodást létesítettek, hogy az önként távozó hivatalnokokat rövidebb ideig, az elbocsátottakat ellenben egy éven belül a kartell tagjai nem fogják alkalmazni. Folyakozott azután a gyűlés azzal a megállapítással is, mely a Magyar Bank és Kereskedelmi Részvénytársaság hivatalnoki karát érte. Valószággal a rendőrségi daktíloszkopiai rendszert honosította meg ennek az intézetnek az igazgatósága. Fényképeket kellett átszolgáltatni minden tisztviselőnek. Ellenőrző osztályt szerveztek, melynek tagjai detektív módjára a tisztviselők hivatalon kívüli életének intímabb részeit is megfigyelik és jelentések alakjában közlik az igazgatósággal. Megállapították, hogy ehhez a fegyverrendszerü nyilvántartáshoz még két más budapesti bank is csatlakozott. A gyűlés elhatározta, hogy ugy a kartellek, mint az ilyen megállapozó fegyverrendszerü eljárás ellen a nyilvánosság előtt védekezik és védekezésre hívja föl Budapest összes magántisztviselőit az emberi önérték emerenylete ellen.

— A kolera. Eszékéről jelentik: Októbertizedikétől huszonötödikéig a városban huszonegy kolera megbetegedés fordult elő. A megbetegedettek közül, akik között katona is volt, tizenötön meghaltak. Negyvennyolc óra óta újabb megbetegedés nem fordult elő. A Dráva folyó megfertőzött vizét katonák őrzik, az iskolákat bezárták, a vásárt betiltották és valószínűleg a pénteki képviselőválasztást is el fogják halasztani.

— Házasság. Kohn Dávid, az aradi izraelita hitközség köztisztviselőnek örvendő főkántorának fia, Kerényi Ede a hó 30-án házasságot köt Budapesten Eisler Alice urleánnyal.

— Művészi heggedűjáték. Berger Károly, a gimnázium VIII. osztályának tanulója, a zsinagógában ma este Bach-Gounod Meditáció ját heg-dün játszotta, orgona kíséret mellett. A jóformán még gyerekember nagy feltűnést keltett korát meghaladó precíz művészi játékával. Berger Károly Unger tanár tanítványa s a dícsőségéből, amelyet a fiú aratott, a tanárának is kijutott.

— A gyógyszerészet köréből. Zombory Zoltán gyógyszerészetten hallgató, Zombory János újszentannai gyógyszerész fiát, a Budapesti kir. magy. tud. egyetemi gyógyszerészetten hallgatók egylete a Gyógyszerész Múzeum főjegyzővé választotta.

— Gyújtogató örült. Gyomáról jelentik: Az elmúlt héten nagy tűz pusztított Gyomán, a melyben egy hatalmas szálloda, sok üzlet és a régi községháza elpusztult. A hatóság gyanusnak találta a tüzet, nyomozni kezdett és rendkívül szenzációs nyomra jutott. Kiderült, hogy a tűz gyújtogatásból keletkezett és a gyújtogató nem más, mint a szálloda piromnikus hetese. Balogh János a neve, 26 éves. Egy évvel ezelőtt került ki az elmebórázából, ahonnan, mint gyógyult beteg bocsájtották el. Akkor mindjárt hetesnek szegődött Holler Ignác szállodájába. Ott a legutóbbi napokig rendesen viselkedett, nem észleltek rajta semmit, csak az volt gyanús, hogy amikor a szálloda égni kezdett, lefeküdt és csak erőszakkal tudták el távoztatni a szobából, másképp benn égett volna. A hetes bűnét a csendőrség derítette ki, mely a tűz keletkezésének okára nézve mindenkit ki hallgatott, aki a szállodában lakott. Így került a sor az eszelős Balogh Jánosra, aki nem sokkalig habozott, hanem elárulta magát.

— Szeretek tüzet nézni — így kezdte a lómását, — ez a betegségem. Aztán elmondta, hogy gyújtotta föl a szállodát. Egy zsákot megömölt gyaluforgácsosra, aztán leöntötte petróleummal és meggyújtotta. A gyújtogatót a csendőrség letartóztatta és orvosi rendeleire beszállította a gyulai elmebórázba, ahol most újból kitört rajta a tebo'y. A szerencsétlen legény majdnem száz ezer korona kárt okozott a mi a legérdekesebb, a biztosító társaságok most már vonakodnak kifizetni a biztosított összeget.

— A regény vége. Nagyváradról írják: Makovits Sándor római katolikus tanító igen jó családból származott és egészen fiatal korában állást kapott egy nagyvárad-i iskolánál. Sokan ismerték és szerették a rotonszenves fiatalembert, aki nem sokára megnősült. Ot esztendővel ezelőtt volt a menyegző. Egy fiatal és igen csinos nagyvárad-i leányt vezetett oltárhoz. Két esztendő boldog házasság után azonban nagy utra készülődött a fiatal férj. Utlevele: váltott, még pedig az „egész világra szóló“-t. Az utlevél szerint az egyszerű tanító „szórakozás céljából“ akarta beutazni a világot. Utja azonban a rendes kivándorlók sorsával egyezett. Makovits Amerikába vitorlázott, ahol le is telepedett. Felesége, aki bejegyeztet abba, hogy az ura kivándoroljon, itthon maradt a szüleinél. Egy ideig csak jöttek a levelek az újvilágból, de azután szép lassan elmaradtak. Nem tudott senki sem a kivándorolt tanítóról egészen tegnapig. Tegnap ugyanis levelet hozott a posta Amerika egyik kis városából a nagyvárad-i főkapitányság címére. A tropphai római katolikus egyházközség jegyzője, Böggözi M. Gyula írta a levelet, amelyben három kérdés van. Az elsőben az írást érdeklődnek, hogy tényleg nagyvárad-i ember-e Makovits. A másodikban azt kérdik, hogy nem ítélet elől szökött-e meg a tanító, míg a harmadik kérdés így hangzik: III. Van-e felesége és családja. Elvált-e a felesége? Ez a kérdés háromszor is alá van húzva piros ceruzával. Csak olyan esetekben szokás ezt megkérdezni, amikor házasságot akar odakint a kivándorolt. Mert hiába, Amerikában nagyon szigorúan vigyáznak a házasság törvényeire. A rendőrség utána járt a dolognak és már el is ment a felvilágosító levél, amelyben megírták, hogy a tanító tényleg nagyvárad-i ember, büntetve soha sem

volt, de a felesége él és várja Amerikába vándorolt férjét. A kivándorolt tanító most induló regényét alighanem félbeszakítja ez a ridg és hivatalos hangú levél.

— Marólugott ivott. Kurticsról jelentik: Priszkin Erzsébet két éves leány szombat délután, miközben anyja ruhát mosott, hozzájutott ahhoz a eséséhez, melyben a mosáshoz használt marólug maradéka állott és azt kiitta. Súlyos belső sérüléseket szenvedett, amelyekbe ma délelőtt belehalt. Az anya ellen gondatlanságból okozott emberölés miatt megindították az eljárást.

— Születések és halálozások. Az aradi anyakönyvi hivatalban október 25-én a következő születéseket és halálozásokat jelentették be: Született: Kriszter Enik sötétségűnek Vilmos nevű fia. Meghaltak: Schiller Jánosné 61 é. magázónő, Bedő István 40 é. szíjgyártósegéd, Ternesz János 52 é. napszámos, Havancsák Teréz 73 é. magázónő.

— Perzsaszőnyeg raktáram Deák Ferenc utca 40. sz. alatt megnyit. Tisztelettel Schwarz Zsigmond. 3698

Francia likörök legbiztosabb készítésére — háztáji a likör aroma 1 üveg 60 fill. V. J. és Weizsák. 279

— Az átutazók figyelmét tisztelettel felhívjuk arra a körülményre, hogy az Aradi Közlöny a vasúti állomásnál nem a csomagszállító részvény társaság alkalmazottjánál, hanem lapunk külön megbízottjánál kapható az állomás előtti téren.

Nyomatványok beszerzésénél kérjük forduljon lapunk nyomdájához, hol igen méltányos áron, csinos tiszta kivitelű nyomatványokat készítenek. Nyomatások olyan modernül van rendezve, ahol bármely igényeket is ki tudunk elégíteni. Készítenek névjegyeket, levélpapírokat, borítékokat, számlákat, gyászjelentéseket, bármilyen kereskedelmi és ipari nyomatványokat, könyveket, műveket a leggyorsabbá a legbiztosabbig. Kérjük szükséglet esetén hozzánk bizalommal fordulni.

Kiváló bőr- és lithiomas gyógytorrás

SALVATOR

vese- és hólyagbajoknál, köszvénynél, cukorbetegségnél, vörhenynél és hurutos bántalmaknál kitűnő hatású.

Terméketes vasmentes savanyvíz.

Kapható ártányvaskereskedésekben és gyógyszerárakban.

SCHULTES ÁGOST

Bájos-Láposi Salvator-torrás-vállalat, Budapest, Rudolfstr. 8.

Frizurák.

— Divatcsevegés. —

A frizura épp úgy bódol a divatnak, mint tesszem azt az angol szoknya, vagy a hálóköntös. Ma már valóságos művészet egy modern divathölgy frizuráját előállítani. Ha ma egy párisi fodrász-szalont meglátunk az ember, igazán nem lehet elégségsen osodálkozni, hogy mennyi fáradságot és munkát ad ma a női frizura. Egy ilyen szalonban számtalan kis cella van egymás mellett és bár mindegyikben dolgoznak, egy hangos szó sem hallatszik ki, csak az enduláló olók csattogása. Van egy külön kellektár, ez tele van női hajjal, az összes elképzelhető színárnyalatokban. Különlegessége a „halványrózsaszínű“ haj, ami olyan ritkaság, hogy valósággal kincse a tulajdonosának.

Már most az a kérdés, hogy melyik hajszin a legdivatosabb az idén. Nos, a divat a színek tekintetében nagyon méltányos az idén. Mindenféle színnek jogosultsága van, ha jól áll annak, aki viseli. Csak arra ügyel a fodrász, hogy a vendég haj egy árnyalattal világosabb legyen, mint a valódi. Hajfestésnél is egy árnyalattal világosabb színt

vesznek, mert ez úgy emeli a frizura szépségét, mintha állandóan a színpad fénye esne rá.

Az idei divat egyébként a klasszikus stílus. Görög és empire a legdivatosabb. A legszebb a görög frizura empire loknikkal körülveve oldalt és a nyaknál. Az idén külföldön is nagy szerepe van az ugynevezett bécsei modellnek, amelynél a haj két egyenlő részre oszlik, az egyik nagy ívben bekoronázza a fejet, a másik hajrészből előálló obignon lose készül görög stílusban, oldalt pedig kis empire fűtők vannak.

A másik nagyon divatos frizura, amely diszebb, csak estélyeknél szerepel. „Előkelő ember reggel soha sem nevet“ — mondta egyszer lord Byron. És egy előkelő hölgy este előtt nem visel diszes frizurát — mondja a divat. Ez a második minta, amely rendkívül sikkes, feltűnik részletes kontyával, amely egészen ondulálva van és a homlokán nagy laza sodrást mutat. A sodrás mögött hullám obignon és görögvonala loki van. Ez a frizura is félig hullámos, félig loknis és a nyaknál és oldalt kicsiny empire fűtőskék övezik.

Kidolgozott frizurát az idén csak este viselnek a hölgyek. A hajdiz mindenekelőtt egy turbán-szerű szalag, amelylyel a legtarkább himzések versenyeznek. Ezeknél a diszeknél a Recamier stílus és a turbán jelleg a fő.

TARKASÁGOK.

(A kártya a templomban.) Még a legzordonabb papramorgónak is kiderül az arca, ha egy aradmegyei főtisztelendő ur, K. nevét hallja. Igazán bájos típusa a jókedvű, pózt nem ismerő papnak. Nem mímeli az aszkétát, nem veti meg az élet örömeit, de épp ezért jó meleg a szíve, ötletes az elméje. Valamikor kedves humorú tréfákat gyártott és sűrűn eljár a jókedvű emberek közé. Ez a hisztória is abból az időből való.

... Vasárnap a templomba ment, bögyében az elmondandó szent prédikációval, a zsebében pedig egy pakli átjátszott kártyával, amit utközben vásárolt a nagyvendéglőben, hogy majd délután elzórakozzék.

Hát amint belekezdett a beszédbe, az inceskedő ördög, amelynek mindig prédikáció közben jönnek a leggonoszabb ötletei, nagy pechbe sodorta. Tudniillik a főtisztelendő ur a zsebében nyúlt a zsebkendőjéért s a pakli kártyát is kirántotta vele. A sok füstös lap zizegve röpillt szét a szószékből, a gyermekek pedig ujjongva kapkodták utána.

Bizony ez csöppet sem prédikációba illő jelenet volt, de K. nem jött zavarba. Kenett-ljesen, emelt hangon folytatta:

— Oh, vanitas vanitatum! Ime bűnös emberek földi gyarlósága! Bezzeg, ha szentképeket szórta volna szét, egyetlen gyermek sem tudta volna megkülönböztetni szent Ágotát szent Katalintól. De az ördög átkos bibliájában ime máris tudja, hogy melyik a zöld ász és melyik a tökfilkó...

(El Dániába.) A zsuroknak és szoréknak ismert alakja két jeles fiatal ember, X. és Y. Egyszerre szoktak ők feltűnni a zsurok egén, mint a két páros csillag: Castor és Pollux.

Idők folyamán megszokták, hogy egymással évdőjenek, nagy gaudiumára a közönségnek, amely mulatott az elmés csipkedéseken.

Nemrég azonban X. elutazott Dániába festészeti tanulmányutra és Y. árván maradt. Így esett meg, hogy Y. társalanul jelent meg egy előkelő szalonban és szomorúan ujságolta:

— Hallották, kérem? X. elutazott Dániába?

— És minek utazott Dániába?

Y. nyugodtan válaszolta:

— Minek? Bűznek!

(Uj légvonatok.) Az egyik kávéháznak specialitása az a bohém-nép, amely a belső teremben ültött tanyát. Tudják is a maguk értékét; örökösen zsörtölődnek és mindig újabb előjogokat vívnak ki maguknak. Ott belül habosabb a kávé, tisztább a konyak és rózsaszínűbb a sonka. Valóságos Eldorádó van ottan.

A tulajdonos egyszer bizalmasan szólott az egyik bohém törzslakónak:

— Nézze kérem, szeretném a kávéházamat a lapokban hirdetni. Legyen oly szíves, szerkeszsen nekem egy kis reklámot, amely rövid is legyen, feltűnő is és vonzó is.

Az újságíró készségesen felelt:

— Nagyon szívesen! Rögtön meglesz!

Félreült és néhány pillanat múlva ezt a szöveget nyújtotta át: Aradi kávéház. Óriási forgalom! Minden öt percben új légvonat indul!

TANÜGY.

(—) Az aradi állami főreáliskola gyorsíró köre e hónap 23-án tartotta meg első irodalmi diábulását, melyen az összes középiskolák tanárai és növendékei képviseltették magukat. A legelső ülésből, annak műsorából megállapítható, hogy a kör értékes, komoly működést fog kifejteni. A kör vezetője Polgár Ödön dr. tanár, aki sikerrel irányítja az ifjúság mozgalmát.

KÖZGAZDASÁG ÉS KÖZLEVEDÉS.

= A hamis „liptói” turó. Eperjesről írják: A felvidékek, mint ismeretes, igen fontos iparág a liptói turó készítése. Kisebb és nagyobb vállalkozók szárai foglalkoznak avval, hogy ezt a csipős sajtot összegyűjék és hordókba csomagolva, szétküldjék nemcsak Magyarországra, hanem az egész világ minden részére. Legutóbb azonban a liptói turó világszerte jó nevén kis csorba esett. Lelkiismeretlen emberek hamisítani kezdtek, hol egész brutálisan, ásványi anyagok és rosszabb minőségű turók hozzákeverésével, hol pedig növényi olajokkal való vegyítés útján. Főleg a hamisításnak ez az utóbbi módja lett általánossá, bár az élelmiszerhamisításról szóló 1895. évi XLVI. törvény cikk általános végrehajtási utasítása növényi olajnak liptói turóhoz való keverését határozottan kizárja. Az utóbbi időben, mióta a földművelésügyi minisztérium nagyobb figyelemmel viseltetik az élelmiszerhamisítás iránt, a liptói turó hamisítókna is kissé befellegzett. Ezyre-másra büntették őket, ami ellen ők azszal próbálkoztak védekezni, hogy megmozgatták csaknem az összes felvidéki kereskedelmi és ipari érdekképviselőket. Sikerült is annyira felhívniok a miniszter figyelmét, hogy az most országos ügygyé tette a liptói turó hamisítását. Kapóra jött ez az élelmiszerhamisításról szóló törvény revíziójához és a minisztérium ezért egész komoly hivatalos vizsgálat tárgyává tette a liptói turóböndönök pikánsizű tartalmát. A földművelésügyi minisztérium megbízásából tegnap Eperjesre érkezett Steinecker Ferenc dr. miniszteri segédtitkár, az élelmiszerügyek referense, Weiser István dr. királyi fővegyész, továbbá Glatz Ottó dr., a magyaróvári gazdasági intézet igazgatója. A három ur végig fogja járni a felvidék nagyobb liptói turó készítő tepeit, mélyre néznek minden bödönnek és egyéb edénynek, amikben a liptói turó készül, hogy megyőződjenek arról, hogyan hamisítják ezt a tet csemegét és főleg, hogy valóban árta a

liptói turónak, ha olajat kevernek belé. Az összeszedett mintákat vegyvizsgálatnak vetik alá és ettől függ majd, hogy az élelmiszer törvény revíziójának már legközelebb megtörténő tárgyalásán milyen újabb intézkedésekkel módosul a szigorú végrehajtási utasítás és hogy megfizethet-e a panamától az étlapok magyar csem géje, a liptói turó.

Ujaradi gabonavásár.

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Ujarad, okt. 25

Az időjárás a mezőgazdasági állapotra, továbbra is kedvező maradt. Egyes helyeken kártekonny mezei egerek elszaporodásáról panaszokodnak.

A gabonafizlet irányzata szilárdan tartott.

A mai piacon elkelt:

1500 mm. buza	9 80—10 00
500 mm. tengeri	4 10—4 20
Róza	6 50—6 60
Arpa	6 50—6 60
Zab	7 20—7 30

Az árak ötven kilogrammonként, koronákban értendők.

Budapesti áru- és értéktőzsde.

Távirati tudósítás.

Budapest, október 25.

Amerika $\frac{1}{4}$ -el olcsóbb. Kínlat, vételkötő korlátolt. 10 ezer mm. 5 fillérrel magasabb.

Az árak 50 kilónként számítva:

	Déli szárlat	2 órai szárlat
Buza 1910. októberre	10.55—10.56	10.53—10.54
Buza 1911. áprillisa	10.44—10.45	10.44—10.45
Róza 1910. októberre	7.54—7.65	7.62—7.63
Róza 1911. áprillisa	7.82—7.83	7.83—7.84
Tengeri 1911. májusra	5.55—5.56	5.55—5.57
Zab 1910 októberre	8.12—8.13	8.16—8.17
Zab 1911. áprillisa	8.40—8.41	8.42—8.43

A Temesvári Lloyd-Társulat terményosarnokának hivatalos árjegyzése.

Távirati tudósítás.

(Árak 50 kilogrammonként korona értékben.)

1910. Okt. 25

Buza (szokvány-minőség):

75 kilogrammos	—	—	—	9 10—9 20
76	—	—	—	9 20—9 30
77	—	—	—	9 30—9 40
78	—	—	—	9 40—9 50

Buza (Temesvári keresk. Áru):

75 kil. grammos	—	—	—	9 05—9 10
Róza	—	—	—	6 60—6 70
Arpa	—	—	—	6 55—6 60
Zab	—	—	—	7 20—7 25
Tengeri	—	—	—	5 80—5 85
Tengeri (ol)	—	—	—	4 15—4 20

Budapesti értéktőzsde. (Táv. jelentés.)

— Okt. 25. —

Magyar aranyárjádék 4%	—	—	—	111 15
Magyar koronajárjádék 4%	—	—	—	91 55
Magyar koronajárjádék 3½%	—	—	—	81 —
Magy. földteherm. kötvény 4%	—	—	—	92 —
Horvát-szlavon földteherm. kötv. ny.	—	—	—	94 —
Magyar nyerevényorsz. kölcsön	—	—	—	224 —
Tiszasszab. és szegedi sorsjeggy kölcsön	—	—	—	153 —
Osztrák járadék papírban	—	—	—	93 19
Osztrák járadék ezüstbe	—	—	—	96 75
Osztrák járadék aranyban	—	—	—	115 50
Osztrák koronajárjádék 4%	—	—	—	93 10
1860. évi osztrák államsorsjeggy	—	—	—	170 —
Osztrák-magyar bankrészevény	—	—	—	18 70
Magyar hitelbank-részevény	—	—	—	853 50
Osztrák hitelintézet részvény	—	—	—	664 75
Osztr.-magy. államvasuti részvény	—	—	—	754 50
20 frankos arany (Napoleonkor)	—	—	—	19 08
Német birodalmi márka	—	—	—	117 57½
London vista	—	—	—	249 8½
Páris vista	—	—	—	95 12½
20 márkás arany	—	—	—	23 51

Budapest kőbányai sörteskereskedelem

— Okt. 25. —

Magyar elsőrendű: Öreg nehéz páronként 400 kilogrammon felüli súlyban — fillérig; közép páronként 300—400 kilogrammig — fillérig; fiatal nehéz páronként 320 kilogrammon felüli súlyban 147—149 fillérig; fiatal közép páronként 251—320 kilogrammig terjedő súlyban 152—154 fillérig; könnyű páronként 240 kilogrammig terjedő súlyban 160—164 fillérig.

Sörtelészám: okt. hó 21. napján volt készlet 31120 darab, okt. 22. napján felhajtott 108 darab, okt. 23. napján elszállított 600 darab, okt. 23. napjára maradt készletben: — darab.
A hízott sörtes fizlet irányzata változatlan.

Felelős szerkesztő:
BOLGÁR LAJOS.

NEMZETI SZÍNHÁZ.

Szerda, 1910. évi október hó 26-án:

B) bérlet.

B) bérlet

Itt először:

A kard becsülete.

Társadalmi színmű 4 felvonásban. Írta: Kazallitzky Antal.

SZEMÉLYEK:

Kun Tivadar	Keszler Ede.	Simon Pál	Herold E.
Palma, neje	Kápolnay J.	Rozgonyi Ernő	De li Lajos.
Öszödy Mihály	Lengyel I.	Fehér Gábor	Ladislav J.
Öszödyne	Follinusné E.	Iovag Hoffman	Várnai Jenő.
Vilma	Harmath J.	Gyürkös S.	Mazor F.
Hertelendy	Beregi S.	Kaplenczay E.	Vass Jenő.

Készlete este 7 és fél órákor.

URÁNIA SZÍNHÁZ.

(Báró Simonyi-utca 1. szám, Szabadság-tér mellett.)

Műsor 1910. okt. 26-án, szerda:

1. A jegyző ur, mint számaözvegy. Humoros. — 2. Arszion völgye. Látványos. — 3. Az erősebb. Dráma. — 4. Pali a szállodában. Humoros. — 5. Visszatérés. Dráma. — 6. Az újdonsult férj. Humoros. — 7. A pénz. Dráma. — 8. Olasz hegytűzsergő gyakorlat. Látványosság. — 9. A lisszaboni forradalom. Bredeti felvétel.

Előadások 6 órától kezdve.

Helyárak: I-es hely 1 kor., II-ik 80 fill., III-ik 60 fill., IV-ik hely 40 fill., V-ik hely 20 fill.

Az előadásra bármikor be lehet menni.

NYILTTÉR.

SZÉKELY-SELTERS

AZ EMÉSZTÉST ELŐSEGÍTI
AZ ÉTVÁGYAT FOKOZZA.

idült gyomorhajók és az emésztő szervek hurutos bántalmainál nélkülözhetetlen. Az emésztést elősegíti és az étvágyat fokozza.

Aradon képviselő és nagybani raktár: Kardos Miklós, telefon 647. Kapható: Daimel Lajos, telefon 98. Dürer Kocsárd, telefon 130. Éles Ármán, telefon 44. Färber Lajos és Testvére, telefon 311. Nagy Farkas, telefon 268. Ehrenfeld Ignác stb. cégeknél és minden jobb vendéglőben és kávéházban. 6785

Kérje csak a valódi

Kaiser
Borax

kiváló tolett szert.

2691

Százezzer esztendőnél használatban.

A bőrt puhává, fehérré és egyben ellenállóképesé teszi a kellemetlen időjárás ellen. Csakis a valódi 15, 30 és 75 filléres dobozokban. Valódi Kaiser Borax-Szappan 80 fill. Tola-szappan 40 fill.

GOTTLIEB VOITH Wien III/1

Kapható: Vojtek és Weisz, Färber Testvérek, Dürer Kocsárd és Schäffer Benjáminál.

A KINOK

ismerettség híján

háztartásra,
nevelőre,
üzletvezetőre,
könyvelőre,
segédre,
ispánra,
gazdatisztára,
kulcsárra,
vinczellőre,
kertészre,

kulcsárra,
gazdatisztára,
szakácsnőre,
szobaleányra,
házi- vagy
irodászolgára,
pénzeszedőre,
házmesterre,
stb.-re
van szüksége.

Aki

bérbeadni kíván

hálószobát,
házat,
vadászterületet,

kocsit,
lovat,
halászatot,
telket.

Aki

eladni kíván

szőlőt,
zongorát,
bort,
gyümölcsöt,
gabonát,

üzletet,
műhelyt,
lakást, stb.
vagy

Aki

mindenestét vétel vagy bérbevitel cséi
jából keresi;

Aki

valamely állást betölteni kíván: legbizto-
sabbat ér cséi, ha az

ARADI KOZLÖNY**his hirdetés**

rovatát használja.

APRÓ HIRDETÉSEK.**Ímzési munkák**

fehér és színesben legfinomabb ki-
vitelben, mérsékelt árban elfogad-
tatnak Szent Pál-utca 9. alatt az
udvarban jobbra. 3745

Libamáj

veszek, beáztatlant, legmagasabb
napi áron. Rothstein Mór fűszer-
kereskedő, Szabadság-tér 3. 3933

A színház

igazgatósága megvételre keres egy
fiatal szelid szamarat a mely a
Muzikus leány operette előadásá-
hoz szükséges. Az eladni szándé-
kozók a színházi irodában jelent-
kezhettek. 3957

Őszi Divat Album

utcai, házi tolette, costüm, blous
és alj, valamint gyermekdivat al-
bum. Összesen 900 divatképet tar-
talmaz a vaskos 70 oldalas
könyv, ára 250. Kapható Ingusz I.
és Fla könyv-, zenemű- és papir-
kereskedésében Arad, Andrassy-
tér 16. és Weitzer János-utca. 671

Feltétlenül megbízható,

a szervezésben is jártas üzletszerzők
állandó alkalmazásra kerestetnek.
Ajánlatok az eddigi működés és
az igények pontos megjelölésével
a North British and Mercantile
Insurance Company aradi főügy-
nöksége címére küldendők. 3948

Csemege szálló

legfinomabb zamatú, kicsinyben 64
fillér, nagyban 60 fillér kilogram-
monkénti árban ajánl: Hámory-
gazdaság Arad, Deák Ferenc-utca
3. szám. 3773

A cigaretta

használjon Progress szivarkahü-
velyt, 100 drb. 26 fill. 1000 drb.
K. 240. Egyedül kapható Ingusz I.
és Fla könyv- és papirkereskedé-
sében Arad, Andrassy-tér 16. és
Weitzer János-utca. 1631

Cukrász,

divatárú-, vas-, gépüzletnek alkal-
mas helyiség bérbeadó Borosjenőn
Mérő ügyvédnél. 3957

Eladó ház

és üres telek Kossuth-utca 9. szám.
Ertekezhetni Magyar-utca 28. sz.
földszint. 3987

Nős vendéglős

ovadékkal elszámolásra kerestetik.
Bővebb felvilágosítást nyújt: Bárány
Mezőhegyesen. 3985

Vidéki

16 éves uri leány levelezni óhaj-
tana hozzá illő urral Brád. Ibolya
jeligére kérem. 3936

Háziaszony

segítségére esetleg nagyobb gyer-
meknek mellé ajánlkozik intelligens
28 éves izraelita özvegy nő, aki
házi dolgokban segédkezik. Varrni
tud, jó bánásmódot igényel. Cim:
a kiadó hivatalban. 3938

Elárulatlány

ki a német és román nyelvet is
bírja, azonnali belépésre kerestetik.
Fűszer, vagy rokonszakmában már
alkalmazottak előnyben részesül-
nek Cim: a kiadóban. 3990

Női kalap salon!

Van szerencsém a nagyérdemű
hölgyközönség szíves figyelmét
felhívni most érkezett

legújabb divatu bécsi
és párisi modell
kalapjaimra.

A legszebb kalapok a legolcsóbb
árban csakis nálam kaphatók.
Gyászkalapok állandóan raktáron.

Kiváló tisztelettel 3785

Grünblatt Antónia

ARAD, SZABADSÁG-TÉR 11.
Glück huscsarnokkal egy házban.

19581-1910. kh.**Hirdetmény.**

A nagymélt m. kir. belügymi-
niszteriumnak 139163-910. VIII.
sz. körrendelete alapján felhívom
a város közönségét, hogy mivel a
kolera által fertőzött folyókból és
vizekből származó halak útján a
ragály tovább terjedése lehetséges,
a vásárolt halakat mielőtt valaki
azok elkészítéséhez fogna, forró
vízzel öntse le, forró vízben bontsa
fel és mossa ki.

Arad, 1910. évi október hó 13.

Sarlot,
főkapitány.

ÉRTESITES.

Ertesitem az érdekeit vállalkozókat, hogy
a versenytárgyalást október 28-án d. u. 4 órakor
fogjuk megtartani.

Arad, 1910. október 26-án.

3989

Láng Mihály, igazgató.

idősebb segéd

Egy ügyes

ki a fűszer-, vas- és rövidáru
szakban teljesen jártas és a román
nyelvet bírja, azonnali, vagy leg-
később november 15-iki belépésre

kerestetik.

Ajánlatok a fizetési feltételek
megjelölésével

Bienenstock Sándor
ZÁM (Hunyadmegye).
küldendők. 3981

Ház eladás.

Szászváros (Hunyadmegye) főterén egy ujonnan épült ház,
több tágas lakással, nagy padlással és pincével

korlátlan italmérési joggal

egybekötve, igen kedvező fizetési feltételek mellett

szabad kézből eladó.

Bővebbet a tulajdonosnál

3982

Singer Adolfnál, Zám. (Hunyadmegye.)

3-1910. közp. b. sz.

Hirdetmény.

Az aradi kereskedelmi és ipar-
kamara újjáalakítását elrendelő
20528-VI. o. számú kereskede-
lemügyi miniszteri rendelet alap-
ján közhírré tétetik, hogy a ka-
mara 16 kereskedő és 16 iparos
beltagjának választása folyó évi
december hó 8-án d. e 9 órától
d. u. 4 óráig a városháza I. eme-
leti anyakönyvi hivatali helyisé-
gekben fog megtartani.

A választási jogosultsággal bíró
kereskedők és iparosok 24-24 je-
lölre adhatják le szavazatukat, kik
közül a legtöbb szavazatot nyert

16 kereskedő és 16 iparostag te-
kintetik a kamara rendes tagjának
megválasztottnak.

Részenyvénytársaságok és szövet-
kezetek megbízottjaik útján sza-
vazhatnak, a mely megbízás írás-
ban vagy a választás előtt a vá-
lasztás elnökével közlendő, vagy
pedig a megbízottak azt a választ-
ás napján a szavazatszedő kül-
döttség elnökének adják át.

Arad szab. kir. város központi
bizottságának az aradi kereske-
delmi és iparkamara újjáalakítá-
sára kiküldött bizottságának 1910.
évi október hó 20-án tartott ülés-
éből.

Dr. Angel István,
közp. bizottsági elnök.

Aprított tűzifa**és fűrészpör-brikett****kapható állandóan****Laendler Aladár****gőzfűrészt telepén.**

3983

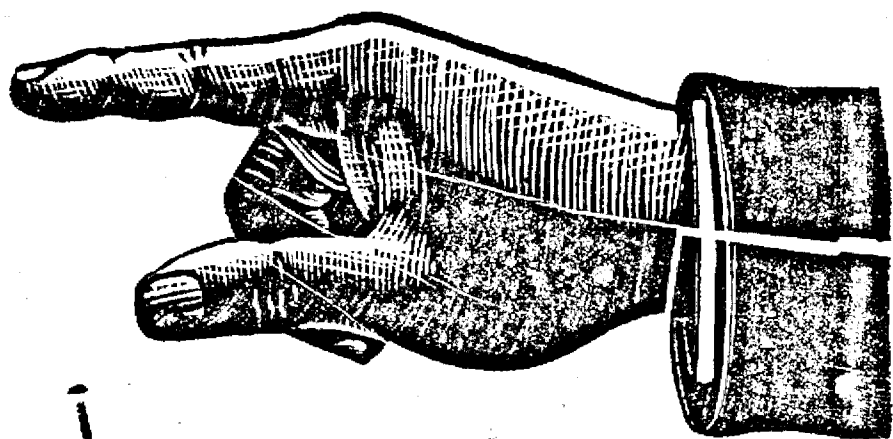
RADÓGYULA

uj női divatáruháza

Andrássy-tér és Weitzer János-u. sarkán

Az új áruház cikkei:

Női felöltők
Leány- és gyermekfelöltők
Női divat costümök
Női bundák
Szörme különlegességek
Gyermek ruhák
Női blousok
Pongyolák
Jupponok

3651

Szabott árak!

Külön mértékosztály.

Aradi Ipar- és Népbank.

Meghívás.

Az „Aradi Ipar- és Népbank”

tisztelt részvényeseit 1910 évi november hó 10-én, délelőtt 10 órakor az intézet első emeleti tanácstermében tartandó

rendkívüli közgyűlésre

ezennel tisztelettel meghívom.

Tárgysorozat:

1. A közgyűlési jegyzőkönyv hitelesítésére két részvényes kiküldése.
2. Igazgatósági javaslat 3125 darab 400— korona n. é uj részvény kibocsátása által az intézeti részvénytőkének 2,250.000— koronáról 3,500.000— koronára való felemelése tárgyában.
3. Az alapszabályok 6. és 145. §-ainak módosítása.
4. Felhatalmazás arra, hogy az elfogadott alapszabálymódosításokon a kir. törvényszék részéről esetleg megkívánt változtatásokat az igazgatóság saját hatáskörében eszközölhesse.

Azon tisztelt részvényesek, kik a közgyűlésen résztvenni óhajtanak, felkérem, hogy az alapszabályok 69. §-a értelmében részvényeiket folyó évi november hó 9-ig az intézet főpénztárána elismervény ellenében letenni sziveskedjenek.

Az alapszabályok 68. §-a értelmében szavazat képes részvényesnek csak az tekintendő, kinek részvénye a közgyűlés megtartása előtt legalább 8 hóval az intézeti részvénykönyvben saját nevére beiktatva van.

Arad, 1910. évi október 25 én.

Szalay Károly, s. k.

elnök.

2992